

KORONA IN VRTEC

Zbornik povzetkov predstavitev na
strokovnem posvetu Korona in vrtec
26. 11. 2020

Pedagoški inštitut,
Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju
Korak za korakom

Korona in vrtec

Zbornik povzetkov prispevkov na strokovnem posvetu Korona in vrtec

Uredile: Tina Mervic, Mateja Mlinar, mag. Mateja Režek, Petra Zgonec

Oblikovanje in prelom: Tina Mervic

Izdajatelj/založnik: Pedagoški inštitut

Zanj: dr. Igor Žagar Žnidaršič

© 2020 Pedagoški inštitut, Ljubljana

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Programski in organizacijski odbor: Tina Mervic, Mateja Mlinar, mag. Mateja Režek, Petra Zgonec

Strokovni posvet Korona in vrtec se je odvil na spletni platformi Zoom.

Kataložni zapis o publikaciji (**CIP**) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=44296451

ISBN 978-961-270-375-2 (pdf)

Posvet in zbornik sta bila delno financirana s strani Evropske unije ter Open Society Foundations.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

Vsebina zbornika v nobenem pogledu ne izraža stališča Evropske unije.

Posamezen avtor je odgovoren za vse trditve in podatke, ki jih navaja v prispevku.

Zbornik ni lektoriran in jezikovno pregledan.

Zbornik je dostopen na URL naslovu: <http://www.korakzakorakom.si/storage/app/files/Zbornik-strokovni%20posvet%20Korona%20in%20vrtec-november%202020-koncna.pdf>

KAZALO

UVODNI NAGOVOR.....	5
PROGRAM STROKOVNEGA POSVETA KORONA IN VRTEC	8
PREDSTAVITEV PRISPEVKOV STROKOVNIH IN VODSTVENIH DELAVCEV VRTCA	10
Sklop 1: Sodelovanje z družinami in lokalno skupnostjo	10
Sklop 2: Oblikovanje učnega okolja v skladu s priporočili NIJZ	20
Sklop 3: Spremljanje otrokovega razvoja	25
Sklop 4: Povezovanje strokovnih delavcev in profesionalni razvoj	30
Sklop 5: Vzpostavljane interakcij z otroki	32
Sklop 6: Strategije poučevanja	38
Sklop 7: Podpora ranljivim skupinam	41
OKROGLA MIZA MEDSEKTORSKI POGLED NA VRTEC V ČASU EPIDEMIJE.....	45
PREDSTAVITEV INICIATIV CENTRA ZA KAKOVOST V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU KORAK ZA KORAKOM V LUČI KORONE.....	48
Pristop TOY FOR INCLUSION - Kako lahko knjižnica igrač v lokalnem okolju poskrbi za socialno kohezijo?	48
Projekt VALUE - O profesionalnem razvoju in pripoznavi raznolikosti med različnimi profili strokovnih delavcev znotraj tima	50
TRANZICIJA – TIM (Transition Is our Mission) O prehodih med domačim in učnimi okolij v času epidemije bolezni covid-19.....	52
SMERNICE ZA OHRANJANJE KVALITETNE PEDAGOŠKE PRAKSE OB PREVENTIVNIH UKREPIH ZA ZAMEJITEV ŠIRJENJA KORONAVIRUSA V VRTCIH.....	54
NAMESTO ZAKLJUČKA.....	62

UVODNI NAGOVOR

Spoštovane strokovne delavke in strokovni delavci vrtcev, ravnateljice in ravnatelji vrtcev, spoštovane govorke na okrogli mizi, predstavnice Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, predstavniki mednarodne organizacije International Step by Step Association, spoštovane predstavnice in predstavniki osnovnih in srednjih šol, centrov za socialno delo ter druge udeleženske in udeleženci, predstavniki različnih institucij, ki delujete na področju vzgoje in izobraževanja pa tudi drugih institucij, ki vas tema današnjega strokovnega posveta zadeva.

V Centru za kakovost v vzgoji in izobraževanju, ki deluje v okviru Pedagoškega inštituta, smo že od same ustanovitve zagovorniki kakovostne predšolske vzgoje ter podporniki strokovnih in vodstvenih delavcev v vrtcih ter osnovnih šolah. Naše dejavnosti so usmerjene v dve temeljni področji: v spreminjanje in zagotavljanje kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa ter zagotavljanje enakih možnosti za vse otroke v predšolskem obdobju in na prehodu v osnovno šolo ter prvih letih šolanja. Poslanstvo našega centra je utemeljeno na spoznanjih, da ima le kvalitetna predšolska vzgoja trajne pozitivne učinke za otrokov razvoj, da je kontinuiran profesionalni razvoj vseh izvajalcev tega procesa ključnega pomena za doseženo stopnjo kakovosti, in da v tem procesu izvajalci potrebujejo strokovno podporo.

Koncept kakovosti vzgojno izobraževalnega dela razumemo kot dinamičen proces razvoja na osnovi medsebojnega informiranja prakse, raziskovalnih spoznanj, političnih pobud ter vse bolj zahtevnih družbenih pojavov in trendov. Teže odgovornosti za hitre odzive na te spreminjajoče razmere ter kritičnosti v odnosu do doseženega pa ni mogoče prenesti le na strokovne delavce, ampak je le-tem potrebno omogočiti tudi kompetentno sistemsko podporo, kar v centru zagotavljamo z Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom, ki smo jo ustanovili leta 2000.

Mreža združuje približno 10% slovenskih vrtcev in nekaj osnovnih šol, njeno poslanstvo pa je bilo od vsega začetka usmerjeno na zagotavljanje kakovosti vzgojno izobraževalnega procesa z razvijanjem, uvajanjem in evalviranjem sistemov, procesov, orodij, organizacijskih rešitev in vsebinskih podpor, ki praktikom ta proces olajšujejo.

Predšolska vzgoja je pomemben del celotnega izobraževalnega sistema, saj naslavlja najzgodnejše obdobje v človekovem življenju, za katerega vedno več rezultatov različnih raziskav dokazuje, kako pomembno je za oblikovanje življenja posameznika. Ti kažejo, da imajo kakovostni programi predšolske vzgoje pozitiven učinek na otrokov razvoj, učenje in uspešnost v nadaljnjem šolanju ter za spodbujanje socialne kohezije.

Iz izkušenj in informacij pridobljenih s strani vrtcev, članov Mreže, ki smo jih v obdobju bolezni covid-19 pridobili v našem Centru, lahko trdimo, da so se strokovni delavci v vrtcih v obdobju zaprtja in ponovnega odpiranja znašli v prav tako negotovi in novi situaciji kot zaposleni na drugih nivojih vzgoje in izobraževanja. Hkrati pa smo iz številnih vrtcev dobili informacije o izjemni inovativnosti in prilagodljivosti strokovnih delavcev, ki so si prizadevali za vzdrževanje stika ter nudenje podpore družinam. Z njihove strani smo prejeli številne ideje, refleksije in zapise o izvedbi dela z družinami na daljavo. Za otroke in njihove družine so pripravili raznolike aktivnosti (npr. video vsebine za ustvarjanje izdelkov, branje pravljic na daljavo, videoposnetek jutranje telovadbe, ki jo po navadi izvedejo v jutranjem krogu), za ohranjanje stika z otroki in njihovimi družinami so razvili inovativne načine (npr. spletna kava s starši, pošiljanje idej preko e-pošte za aktivnosti z malčki), prav tako za ohranjanje stika s strokovnimi sodelavkami in njihovim profesionalnim razvojem (npr. izvedba učeče se skupnosti na daljavo, zapis refleksij ob izzivih, ki jih je prineslo zaprtje vrtcev, organizacije razstave doma izdelanih igrač v telovadnici vrtca, udeležba na spletnih izvedbah usposabljanj).

Strokovni posvet Korona in vrtec organiziramo z namenom iskanja odgovorov na izzive, s katerimi so bili v vrtcih soočeni, in z namenom refleksije praks, ki so jih v vrtcih uporabili v času bolezni covid-19. Strokovnim in vodstvenim delavcem želimo omogočiti, da med seboj delijo izkušnje in si tako pomagajo pri nadaljnji organizaciji izvajanja vrtčevskih dejavnosti. Želimo spodbuditi diskusijo o tem, kako so se z epidemijo in po njej soočali v vrtcih, kateri so bili njihovi glavni izzivi in kako so jih reševali.

Tudi v »običajnih« okoliščinah kompleksnost izzivov, s katerimi se družbe danes spopadajo, močno vpliva na družine in posledično na mlajše otroke: povečuje se stopnja revščine, sistemi socialne skrbi slabijo, povečujejo se neenakosti med družinami. V kriznih časih, kot je trenutna kriza zaradi koronavirusa, pa je kompleksnost izzivov še večja. Med ukrepi, ki so bili sprejeti z namenom zaježitve krize, so imeli na družine gotovo največji vpliv zaprtje vrtcev in šol, v kombinaciji s spremembami na področju zaposlitve (odpuščanja, čakanje, delo na domu). Zato bi morali vsi, ki se ukvarjajo s predšolsko vzgojo in izobraževanjem (s pristojnim ministrstvom na čelu), zagovarjati pravico do kakovostne vzgoje in izobraževanja za vse otroke, še posebej za otroke iz marginaliziranih skupin, otroke, ki so pripadniki različnih manjšinskih skupin, ter otroke s posebnimi potrebami. To je tudi skladno s temeljnim ciljem sistema vzgoje in izobraževanja v Sloveniji, ki je zagotavljanje optimalnega razvoja posameznika, ne glede na njegove značilnosti in/ali ozadje.

Zaradi kompleksnih potreb, ki jih družine imajo in ki so še izrazitejše v tem času, se kaže velika potreba po oblikovanju celostnih podpornih mehanizmov za družine. To pomeni, da morajo biti visokokakovostni programi predšolske vzgoje del celovitega sistema skladnih javnih politik, ki

povezujejo predšolsko vzgojo z drugimi programi podpore, npr. z zdravstvenimi, socialnimi, kulturnimi in drugimi storitvami, ki zadevajo blaginjo predšolskih otrok in njihovih družin.

Ker pa tudi v našem Centru stremimo k oblikovanju in razvoju celostnega sistema kontinuirane podpore za izboljševanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa, ki deluje na vseh nivojih kompetentnega sistema - na nivoju posameznega strokovnega delavca, vrtca, med različnimi institucijami in vrtci in med vrtci, ter na nivoju usmerjenja ter evalviranja doseženih sprememb, smo tudi ta posvet oblikovale interdisciplinarno, saj si želimo tesnejših povezav med resorji, s katerimi družine z majhnimi otroki prihajajo v najtesnejši stik, hkrati pa si z interdisciplinarnim pristopom prizadevamo oblikovati tudi podporno okolje za strokovne in vodstvene delavce vrtcev.

Za konec pa še povabilo, vezano na dva jubileja, ki ju letos v Centru praznujemo. Praznujemo 25. obletnico pričetka uvajanja Metodologije Korak za korakom v slovenske vrtce in s tem pričetek uvajanja na otroka osredinjene prakse v slovenski prostor ter 20. obletnico ustanovitve Mreže za spreminjanje kakovosti Korak za korakom. Izrabila bom to priložnost in vse navzoče povabim, da to jubilejno leto praznujete z nami ter na naši spletni strani, FB strani ter Novičniku, spremljate objave o različnih dejavnostih ter se katere tudi udeležite.

Sedaj, čisto na koncu pa še zahvala za vašo številčno udeležbo na posvetu. Resnično nas veseli, da smo se zbrali v takšnem številu, kar tudi potrjuje, da je bil posvet s to tematiko, ki je namenjen vrtcem nujno potreben. Vsem vam, udeležencem me v Centru želimo, da bi vam bil v pomoč v teh negotovih časih, me pa se zavezujemo, da bomo še naprej skrbele za podporo vam, strokovnim in vodstvenim delavcem v vrtcih.

Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom,
Pedagoški inštitut

PROGRAM STROKOVNEGA POSVETA KORONA IN VRTEC

Zoom, 26. 11. 2020

8.45–9.00	Registracija udeležencev
9.00–9.30	Začetek strokovnega posveta in uvodni nagovor mag. Mateja Režek, Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Pedagoški inštitut
9.30–11.00	Predstavitev prispevkov strokovnih in vodstvenih delavcev vrtca
11.00–11.15	Odmor
11.15–12.15	Okrogla miza Medsektorski pogled na vrtec v času epidemije dr. Sonja Rutar, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta/ Pedagoški inštitut dr. Anja Šterbenc, dr. med., Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo ga. Liza Lah, dr. med., Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, UKC Ljubljana ga. Simona Mikec, univ. dipl. pedagoginja, strokovna delavka na področju varstva koristi otrok CSD Ljubljana, enota Ljubljana Vič Rudnik ga. Helena Ule, prof. raz. pouka, dipl. vzg., ravnateljica vrtca Bled
12.15–12.30	Odmor

12.30–13.00	Predstavitev iniciativ Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom v luči korone Mateja Mlinar – Pristop TOY FOR INCLUSION - Kako lahko knjižnica igrač v lokalnem okolju poskrbi za socialno kohezijo? mag. Mateja Režek – Projekt VALUE - O profesionalnem razvoju in pripoznavi raznolikosti med različnimi profili strokovnih delavcev znotraj tima Petra Zgonec, Tina Mervic - TRANZICIJA (TIM: Transition Is our Mission - O prehodih med domačim in učnimi okolji v času epidemije bolezni covid-19
13.00–13.30	Zaključek strokovnega posveta

PREDSTAVITEV PRISPEVKOV STROKOVNIH IN VODSTVENIH DELAVCEV VRTCA

Sklop 1: Sodelovanje z družinami in lokalno skupnostjo

ŠKRATJA DOGODIVŠČINA

Ključne besede: družinska pot, ljudske pravljice, naloge, doživetje, sodelovanje

Marjeta Vodnjov

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Bled

S tem prispevkom želim predstaviti, kako pomembno je, da razmišljamo široko in povežemo svojo službeno poslanstvo s poslanstvom, ki je namenjeno vsem otrokom v skupnosti, npr. v vasi. Moj cilj je bil predvsem združiti slovensko izročilo ljudskih pravljič z gibalno dejavnostjo za vso družino. S tem sem želela omogočiti družinam kvalitetno preživljanje prostega časa v naravi. Razmišljala sem, kako naj se doživljajske poti lotim, da bo poučna, zanimiva, pravljíčna in funkcionalna za čas izrednih razmer. Zato sem prvi pisni namig za pot postavila v središče vasi, kjer so ga lahko vsi videli, tudi tisti, ki jih o doživljajski poti nisem obvestila po elektronski pošti ali Facebooku oz. preko drugih socialnih omrežij.

V času prvega vala epidemije sem razmišljala, kako doseči otroke in kaj jim ponuditi. Po enem mesecu sem začutila, da moram narediti nekaj za vso družino in hkrati upoštevati vse ukrepe za varnost. Tako sem se odločila pripraviti dejavnost, v kateri bo družina lahko aktivna v naravi. Ker sama rada hodim v gozd, gibalno ustvarjam in raziskujem ljudske pravljice, sem se odločila, da jim ponudim dejavnosti, za katere se počutim dovolj močna, da jih izvedem kakovostno. Tako sem staršem in otrokom iz vrtčevske skupine pripravila družinsko pustolovščino, ki je vodila iz vasi Zasip na bližnji hrib Hom. Na listih, ki sem jih zložila v kartonske tulce, so jih čakale napisane uganke, naloge, zemljevidi, namigi, zgodbe in podobe škratov. Pot je bila označena z lesenimi volčjimi šapami. Hišni škrat jih je pričakal na prvi točki in jih povabil na pot, a jim še prej postavil uganko. Preko črk, ki so bile napisane v mreži, so morali izluščiti njegovo ime. Črke, ki so vsebovale njegovo ime, so bile odebeljene. Uporabila sem tudi naravne danosti poti. Drugi škrat je živel ob majhnem ribniku. V zgodbo sem vključila še povodnega moža, ki je bil strah in trepet škratov, pa tudi mimoidoče je včasih poškrbnil s smrdečo vodo. To jih je pognalo po hribu navzgor do škrate v kozarcu, ki jim je dal glasbeno nalogo. Na vrhu hriba jih je pri leseni koči čakal hišni škrat Kenih. Tam so prebrali zanimivo zgodbo o njem in skuhalo »čudno juho«, za katero sem napisala recept. Uporabili so naravni material okoli hiše. Pot se je nadaljevala skozi troliv gozd, kjer sem jim

ponudila gibalni izziv, kako se prebiti skozi gozd. Proti koncu poti jih je čakala zgodba voljčjega pastirja. Zadnja točka je bila pri cerkvici svete Katarine, ki je znana po zgodovinski zgodbi s skritim zakladom.

V času epidemije sem spoznala, kako pomembno je, da ohranjaš stik s svojo skupino. Vedela sem, da so tudi v vasi družine s predšolskimi otroki, ki potrebujejo v tako dolgem obdobju brez vrstnikov in igre nekaj drugačnega. Vsaka družina se je na svoj način odzvala na moja sporočila. Vedela sem, da vsak vzame tisto, kar potrebuje, kar zmore. Zavedala sem se, da vsi starši nimajo enakih možnosti. Pravljična pot, ki sem jo naredila, se je odvijala v moji vasi, kjer živi le nekaj družin iz moje skupine. Mogoče bi se morale vzgojiteljice osredotočiti na svoj okraj oziroma na družine iz okraja, od koder prihajajo. Tako bi jim lahko ponudila še več. Nekateri, ki so bili od pravljične poti oddaljeni več kilometrov, zaradi razdalje poti niso obiskali. Ker smo vedeli, da je bolje, da se veliko gibamo zunaj, na prostem, sem svojo idejo razvijala v to smer. V času epidemije sem veliko razmišljala, kako naprej ... V veliko pomoč so mi bili moji otroci, ki so z mano sodelovali in mi potrdili, da to, kar sem naredila, deluje. Spodbudne besede in pohvale za delo nam je po e-pošti namenila tudi ravnateljica. Pohvala in podpora s strani vodstva se mi zdita zelo v redu. Od družin pa sem ves čas dobivala povratne informacije o tem, kako so otroci uživali na poti elektronsko ali preko SMS-sporočil. Starši in njihovi otroci so mi namenili res veliko spodbudnih besed, to pa v mojem poklicu šteje največ. Novo pravljično pot sem predstavila tudi v lokalnem časopisu Blejske novice, zato so pot obiskali tudi otroci iz drugih skupin ali vrtca.

VRTEC "PO SPLETU"

Ključne besede: interakcije, otroci, starši, video posnetki

Irena Frelih

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Bled

V skupini sem imela otroke iz prvega starostnega obdobja. V prispevku je predstavljeno, kako oz. na kakšen način sem z njimi in njihovimi starši komunicirala: preko zapisov, video nagovorov, poslanih pesmi, idej za izdelke in igre ... Z vsem tem sem želela vzpostaviti aktivno interakcijo z otroki in starši ter jim olajšati in popestriti čas, ko je bil vrtec zaprt.

Glede na starost otrok (2-3 leta) sem se ob vzpostavljanju komunikacije zavedala, da zgolj napisane besede ne bodo dovolj - otroci so me morali tudi videti. Otroke sem nagovarjala preko e-pošte staršev. Odločila sem se za kombinacijo video nagovorov z ostalimi spodbudami. Vse sem naložila v Google Drive in staršem poslala povezavo. Na začetku videa sem vsakega otroka poimensko pozdravila. Opisala sem to, kar sem poleg videa še poslala. Na začetku je bila to kratka pravljična o Koronavirusu

(besedilo in slika). Nato sem poslala pesmi, ki smo jih peli, jih spomnila na pravljice, ki smo jih brali, ter izdelke, ki smo jih ob tem delali. Poslala sem jim predloge izdelkov z navodili, npr. recept za piškote s fotografijo ob skenirani slikanici Lisjaček Tomi v kuhinji, navodila za velikonočnega zajčka in pirhe iz papirja (v videu so videli mojega in nekaj drugih pirhov). V tem času je imelo kar nekaj otrok rojstni dan. Tem sem preko videa čestitala. Za vsakega sem izdelala enostavno tortico in namesto njih pihala svečke. Vsakemu sem še posebej čestitala po mailu. Otrokom sem predlagala, naj mi pošljejo kakšno svojo fotografijo, da bom videla, kako se igrajo, kaj delajo in fotografijo kakšnega svojega izdelka - lahko tega, ki sem jim ga predlagala ali kakšnega povsem drugega. Na ta način sem želela preko mailov ohranjati naše medsebojne stike in dobiti povratno informacijo o življenju otrok ter po potrebi pomagati staršem pri izzivih, s katerimi so se soočali. Po mailu so poslali veliko zapisov, fotografij in tudi nekaj videov. Vedno sem odgovorila z nekaj opogumljajočimi stavki. Na ta način sem uresničila zastavljeni cilj: vzpostaviti aktivno interakcijo z otroki in starši. Nenazadnje so na zaključno srečanje prišli vsi, tudi tisti, ki ob ponovnem odprtju vrtca niso obiskovali.

Največji izziv je bila zame izvedba video posnetkov. Vem, da ne znam nastopati pred kamero, nimam primerne opreme in ne znanj, da bi posnetke uredila. Hvaležna sem sodelavki, ki me je spodbudila k temu, da sem se snemanja sploh lotila. Z nekaj dobre volje in mobitelom se da narediti marsikaj. Idealna bi bila podpora v obliki tečaja uporabe spletnih orodij za urejanje filmov (npr. prosto dostopne različice Movie Makerja). Po e-pošti in kasneje v živo sem dobila veliko zahval staršev za vse, kar sem jim pošiljala. Zato priporočam tudi drugim, da najdejo svoj način, da v času daljšega zaprtja vrtcev vzpostavijo interakcijo z otroki in starši. Otroke in njihove družine sem spoznala tudi v drugačni luči - tu imam v mislih predvsem njihove interese in močna področja. Menim, da je treba te dejavnosti načrtovati glede na cilje, vsebine in pogostost. Cilji in vsebine so odvisni od otrok v skupini. Sama menim, da je dovolj, če se celotni skupini oglasim maksimalno enkrat tedensko. Moramo biti dovolj občutljivi, da ne pretiravamo s številom dejavnosti, ki naj bi jih otroci opravili. Lahko si predstavljamo npr. mamo učiteljico, ki dela od doma in ima dva šoloobvezna otroka na razredni stopnji in enega v vrtcu, in kako je zaradi trenutne situacije obremenjena. Starši so velikokrat napisali, da so otroci zelo radi gledali, kar sem jim povedala v videu, torej bi tega lahko bilo več. Ko gledam nazaj, sem najprej pogrešala kakšna navodila o tem, kako naj kontaktiramo otroke in starše. Na koncu sem, iskreno povedano, pogrešala vrednotenje našega dela. Vemo, da je bilo to po državi zelo različno. Vrednotiti bi se dalo na način, da bi se nam kakšen dan štel kot delo ne samo kot čakanje na delo. Vrtec po spletu ni možen, možno pa je vzpostavljati interakcije z otroki in starši. In prav je, da smo se nekateri trudili za to.

OSTANI DOMA

Ključne besede: korona, izziv, empatija, odgovornost, sodelovanje

Štefka Kuserbanj, Vlasta Iglar

Vzgojiteljici predšolskih otrok

Vrtec Mežica

V prispevku bova predstavili najino sodelovanje z otroki in starši v času epidemije. Nova situacija nama je predstavljala izziv, ki je vključeval veliko mero odgovornosti do otrok, staršev in sodelavcev. Z delom na daljavo sva želeli nuditi pomoč staršem pri dnevni motivaciji otrok, jih spodbuditi k skupnemu ustvarjanju ter doseči, da bodo ob dejavnostih uživali vsi.

Delali sva v starostni skupini štiri do pet let, v katero je bilo vključenih 22 otrok. Ob pošiljanju dejavnosti sva vedno navedli, da naj jo izvedejo le, če sami želijo. Želeli sva jim sporočiti, da jih nič ne obvezuje in naj dejavnost izberejo le v primeru, če jim je zanimiva, poučna, igriva. Dejavnosti sva preko elektronske pošte pošiljali trikrat tedensko, vendar le eno idejo na dan (npr. poslušanje pravljice). Kot izhodišče za skupno sodelovanje sva na spletu poiskali posnetek z naslovom *Prestrašeni poper*, ki nazorno prikazuje, kako otrokom na preprost način prikažemo, kaj je virus, zakaj je nevaren in kako se lahko pred njim zaščitimo. S pomočjo raznih posnetkov ali z natančnim zapisom poteka dejavnosti sva jih spodbujali h gibanju tako doma kot na prostem. Na osnovi poslanega preizkušenega recepta so ob materinskem dnevu pripravili pecivo. Na spletu sva poiskali *Lahkonočnice*, slovenske pravljice za otroke, jih prebrali, posneli s telefonom in jih poslali otrokom. Med njimi so izbrali tisto, ki jim je bila najbolj všeč in ustvarjali na njeno tematiko. Spodbujali sva jih k ustvarjanju iz odpadnega materiala, slanega testa. Ob ogledu risanih filmov *Bizgeci – Rdeče češnje* in *Koyaa – Lajf je čist odbit* sva jih seznanili z različnimi tehnikami risanih filmov. Ideje sva si izmenjavali na osnovi najinih sposobnosti. Ena je močnejša pri branju, druga pri gibanju. Starši so na lastno pobudo izpeljane dejavnosti dokumentirali z zapisi otroških komentarjev oziroma s fotografijami. Ob ponovnem snidenju v vrtcu smo določene dejavnosti, kot je petje pesmi, poslušanje zvočnih zapisov pravljic, gibanje ali pogovor o počutju, ponovno obudili tudi v živo.

Najbolje bi bilo, da se takšna epidemiološka slika nikoli več ne bi ponovila. Situacija je bila z vidika podajanja informacij precej stresna, saj sva se zavedali, da staršev ne smeva preveč obremenjevati, a sva jim hkrati želeli nuditi pomoč. Ves čas sva se spraševali, ali delava prav in jih ne obremenjujeva preveč ter ali sva dovolj strokovni. Meniva, da bi v takšni situaciji potrebovali natančen opis oziroma navodila, na kakšen način sodelovati s starši. Preveč smo bili prepuščeni sami sebi, svoji iznajdljivosti. Morda bi potrebovali neko vezno nit med vrtci po Sloveniji. Kot sva že omenili, sva verjeli vase, sprejeli izziv, si zaupali in se zavedali, da delava dobro in da vse kar počneva, počneva zaradi otrok, ker uživava pri delu z njimi.

KO OSTANEMO DOMA IN POVEZANI

Ključne besede: povezanost, sodelovanje, čas, družina, otrok

Brigita Ličen

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Zasebni vrtec Dobra teta

V prispevku bom predstavila, na kakšen način smo ohranjali stik z otroki in starši v času karantene. Moj cilj je bil, da jim vsaj malo popestrim dan ter preživljanje časa doma in seveda, da ostanemo povezani. Zelo pomembno se mi zdi, da se spomnimo na otroke iz skupine, ohranjamo našo povezanost in krepimo zaupanje, občutek varnosti. Pri svojem pedagoškem delu namreč vedno gradim in delam na tem, da delujemo kot ena velika družina.

Tok življenja nas je v trenutku prisilil, da se ustavimo. Narava nas je ustavila. Zato sem starše želela spodbuditi, naj izkoristijo ta čas, ko se lahko zares posvetijo svojemu otroku in mu namenijo več pozornosti. Naj se prepustijo temu toku, ki jih morda še bolj poveže med seboj in ponovno nauči, kaj je tisto, kar je zares pomembno. Enkrat do dvakrat tedensko sem se jim javljala preko elektronske pošte, kamor sem jim pošiljala video posnetke sebe ter idej, kako preživeti in čim bolj kvalitetno izkoristiti čas z otrokom. Predlagala sem jim, kako lahko otroka vključijo v vsakodnevna opravila, kot je skupno kuhanje kosila, urejanje vrta, preurejanje otroške sobe po otrokovih željah. Pri predlogih sem izhajala iz vseh področij kurikuluma in jim pošiljala dejavnosti, povezane z matematiko, naravo, jezikom, družbo, umetnostjo in gibanjem. Predvsem sem v ospredje postavila gibanje, saj se zavedam, da ima zelo velik vpliv na otrokov vsestranski razvoj. Spodbujala sem jih, da preživijo večino časa v naravi, saj imajo tam možnost raziskovati z naravnim materialom, ugibati glasove ptic, se igrati igrice *Jaz pa vidim*, raziskovati različne površine z vsemi svojimi čutili, iz naravnega materiala ustvariti čudovite likovne izdelke itn. Zavedala sem se, da dela veliko staršev od doma in želijo otroka vsaj za nekaj časa zaposliti s samostojno igro. Predlagala sem jim ideje za lastno izdelavo didaktičnih igrač, ki so primerne za otroke prvega starostnega obdobja (razne vtikanke, razvrščanje po barvah, prelaganje žogic v pekač za mafine, lepljenje samolepilnih listkov na omaro, prepletanje vrvic skozi cedilo, prelivanje vode iz ene posode v drugo ...). Na ta način smo ves čas ostali v stiku. Nekateri starši so se odzivali, mi pošiljali fotografije, komentarje otrok. Kar me je razveselilo in dalo vedeti, da kljub vsemu ostajamo povezani. Težko smo čakali trenutke, ko smo se lahko objeli tudi v živo in ne le preko ekrana.

Na osnovi te izkušnje menim, da je zelo pomembno ohranjati stik z otroki in družinami. Elektronska pošta je priročno sredstvo, preko katerega lahko pomagamo staršem, saj se jih je veliko znašlo v stiski, ker so morali istočasno opravljati vse službene dolžnosti in poskrbeti za otroka, kateremu so prav tako želeli nameniti čim več svojega kvalitetnega časa. S svojimi prispevki sem jim želela vsaj

malo pomagati in pokazati otrokom, da se spomnim na njih. Ker sem tudi sama mama, vem, koliko otroku pomeni pozdrav njegove vzgojiteljice in občutek, da misli nanj, ga pozdravlja in mu želi vse dobro. Kljub vsemu smo vsi skupaj ena velika družina. Zato bi vsem vzgojiteljicam svetovala, da ob morebitnem ponovnem zaprtju vrtcev ohranjajo stik in se vsaj s kakšno lepo mislijo ali pozdravom oglasijo otrokom in njihovim staršem. Na ta način med nami gradimo močne vezi.

UVAJANJE OTROK V PRISOTNOSTI STARŠEV MALO DRUGAČE

Ključne besede: postopno uvajanje otrok, omejitve, sodelovanje s starši, zaupanje, izziv

Ksenija Povše

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Anice Černejeve Celje

Vrtci smo se v začetku šolskega leta srečevali z izzivom, kako bomo ob upoštevanju vseh ukrepov lahko omogočili prisotnost staršev med uvajanjem otrok v skupino. Cilj, ki smo mu sledili, je bil otrokom v teh posebnih okoliščinah zagotoviti spoznavanje novega okolja in oseb z občutkom varnosti in čustvene opore ter mu vsaj v začetku uvajanja ob sebi zagotoviti starša oziroma skrbnika. V prispevku predstavljam dobro prakso našega vrtca, saj smo zastavljeni cilj uresničili in kljub določenim omejitvam ter prilagoditvam otrokom omogočili postopno uvajanje s starši, najmlajšim pa s tem miren, zaupanja in varnosti poln prvi korak k samostojnosti.

Odkar nas v vrtcu spremljajo omejitve za preprečevanje širjenja koronavirusa, se z uvajanjem otrok in s prisotnostjo staršev v igralnici še nisem srečala. Močno se zavedam, da je uvajanje otrok neprecenljiv in hkrati nenadomestljiv dogodek, zato sem bila kljub vsem omejitvam tudi letos odločena, da sledim cilju, ki bo otrokom omogočil čim lažji prestop iz družinskega v vrtčevsko okolje. Skupaj z vodstvom smo pred začetkom šolskega leta oblikovali smernice, ki so sovpadale z mojim zastavljenim ciljem. Ena izmed njih je bila organizirati sestanek za starše novincev in hkrati vzpostaviti pomembno medsebojno zaupanje. Izvedli smo ga v dovolj velikem prostoru ob prisotnosti le enega izmed staršev. Seznanila sem jih s potekom uvajanja, ki je imelo predvsem časovno omejitev vključenosti staršev v igralnici. Pomenilo je, da bodo prvi dan prisotni pol ure, naslednji dan bomo čas postopoma skrajšali, tretji dan pa naj ne bi več vstopali v igralnico. Poleg tega smo oblikovali manjše uvajalne skupine ob različnih urah (trije starši in trije otroci), obvezno nošenje zaščitnih mask in upoštevanje primerne razdalje. Starši so potek uvajanja sprejeli zelo pozitivno in hvaležno. Naše medsebojno sodelovanje je bilo izjemno in otroci so posledično dobili občutek varnosti in sprejetosti. Glede na vsa pretekla leta, ko smo pri uvajanju lahko bili popolnoma prilagodljivi v smislu prisotnosti staršev v igralnici, sem v sebi čutila največje dvome glede časovne omejitve. Kljub vsemu je bilo uvajanje postopno, saj so starši s koriščenjem letnega dopusta ali z vključevanjem drugih oseb, ki so pripomogle h krajšemu bivanju otrok v vrtcu, nenehno iskali

možnosti za postopen prehod v drugo okolje. S tem so prispevali k boljšemu počutju otrok in k uspešno doseženemu cilju.

Poročanje medijev nam je z informacijami pogosto povzročilo različne stiske in tako je bilo tudi glede letošnjega uvajanja. Bolje je bilo počakati na okrožnico vrtca, kjer ukrepe ustrezno prilagodijo naši stroki. V posameznih vrtcih uvajanja otrok s starši vseeno niso priporočali in vzgojiteljice so se v sodelovanju z vodstvom in starši odločile, da bodo izbrale drugačen pristop. Naš trud v dobrobit otroka je vedno na prvem mestu in še vedno smo uspeli določene omejitve varno prilagoditi brez negativnih posledic za otroka. K izvajanju podobne prakse, kot je naša, bi v teh okoliščinah spodbudila vse tiste vzgojitelje, ki so si tega želeli, a so sledili priporočilom, da se uvajanje s starši odsvetuje. Izhajanje iz otrokovih potreb je bistveno, otrok ob vstopu v vrtec prve dni potrebuje ob sebi osebo, na katero je čustveno navezan. Verjamem, da bi se z ustrezno zastavljenimi cilji na podlagi strokovnih stališč vzgojitelji in vodstvo med sabo lahko povezali in uspešno izpeljali uvajanje otrok s starši. V prihodnje vidim težavo v ne nošenju mask nekaterih staršev ter v konfliktih, ki nastopijo z njihove strani, ko ga na to opozorimo vzgojitelji. To bi lahko poslabšalo naše odnose, zato je pomembno, da med komunikacijo pokažemo naše razumevanje, konflikt pa rešujemo konstruktivno. Če povzamem našo prakso, se je kljub omejitvam izkazala za zelo uspešno. Starši so čutili najino podporo tudi na način, da jim je bilo med uvajanjem omogočeno izpostaviti individualne posebnosti o otroku, katerim sva vedno prisluhnili. Veseli me, da sem se z izzivom srečevala vselej pripravljena, pozitivno naravnana in v iskanju boljšega. V pomoč in podporo so mi bile tudi ostale sodelavke, ki so se srečevale z istimi izzivi in dilemami, kar je še okrepilo naše sodelovanje.

KER OTROCI POTREBUJEJO VARNO IN MIRNO OKOLJE, SMO SKUPAJ GRADILI MOSTOVE

Ključne besede: stik, prilagoditve, material, izobraževanje, strokovnost

Petra Zidanšek

Pomočnica vzgojiteljice predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

S prispevkom želim predstaviti naše delo v času karantene: kako smo pristopili do staršev, kako sva s sodelavko delali v tandemu ter kako so bile naše ideje sprejete med starši in otroki. Izpostaviti želim inovativne dejavnosti in dobre prakse dela na daljavo ter ponuditi vpogled v pozitivne izkušnje pri delu s starši in otroki kljub situaciji, v kateri smo se znašli med prvim valom epidemije nalezljive bolezni covid-19.

V času izzivov, ki nam jih je prinesla bolezen covid-19, z zaprtjem vrtcev in delom od doma, smo se v vrtcu morali kar hitro prilagoditi na drugačen način dela. Sodelovanje in povezovanje tandemoma je bilo ključnega pomena. S sodelavko sva pripravljali tedenske programe ter jih pošiljali v vednost

staršem. Dejavnosti sva zastavili na takšen način, da so jih lahko izvajali starši ter da so bile primerne za različne starosti otrok. Pozornost sva usmerili v zabavne dejavnosti tako za otroke kot za starše. Upoštevali sva dejstvo, da smo omejeni tudi na material. Zato sva vključevali recikliran material ter elemente iz narave. Dejavnosti, ki sva jih predlagali v skupini otrok v starosti od 2 do 3 let in prilagajali glede na dano situacijo, so potekale tako, da sva staršem natančno opisali nalogo in kateri material potrebujejo ter jim jo s slikami nazorno ponazorili, če je le bilo to mogoče. Dejavnosti so izhajale iz različnih področij kurikuluma, saj se ta (matematika, družba, jezik ...) prepletajo. Predlagali sva iskanje pajkove mreže v naravi, preskakovanje in štetje luž, sušenje mokrih oblačil, razvrščanje kamnov, vejic, listov idr. po velikosti in barvi ter delili naslove primernih pravljic. S starši sva bili tedensko povezani preko elektronske pošte in spletnih konferenc. Glede na to, da sva v večini dosegli vse naslovnike, in da se je najinih spletnih konferenc udeležila večina staršev naših otrok, lahko rečem, da sva svoje cilje v dobri meri uspešno uresničili.

Pri delu s sodelavko so naju poleg prej omenjene odzivnosti staršev veselile tudi njihove povratne informacije. Povedali so nama, da jim je bila natančnost naših usmeritev v veliko pomoč in je spodbudila samoiniciativnost otrok, izbira naravnih materialov pa je pripomogla k lažji in takojšnji izvedbi dejavnosti. V vrtcu smo namreč vajeni pestre izbire različnega materiala, doma pa ni nujno tako. S sodelavko nama je bilo v izziv pripraviti raznolike dejavnosti s pomočjo naravnih materialov ter upoštevati različne sposobnosti staršev in otrok. Izhajali sva iz te drugačnosti in pripravili različne dejavnosti, pri tem pa uporabljali različne metode. Najin cilj je bil pomagati staršem pri spodbujanju razvoja in pri vzgoji otrok. Želeli sva jim biti v oporo. Ker je tehnologija tako napredovala, smo res lahko dobro sodelovali, zato bi se tudi v prihodnje v največji možni meri obe s sodelavko radi naslonili na možnosti, ki nam jih ponuja tovrstno sodelovanje. Tako bi še naprej lahko uporabljali videokonference kot pomoč pri izvajanju roditeljskih sestankov ali pogovornih ur, s starši pa bi lahko ohranjali stik preko elektronskih medijev in jim pošiljali predloge za popoldanske dejavnosti, slike poteka dopoldanskega dogajanja v vrtcu in povezave do aktualnih člankov ali televizijskih oddaj z vzgojno tematiko. Obenem pa bi se na osnovi dobre izkušnje in odziva staršev na koncept, ki sem ga predstavila, še naprej osredotočili na preproste dejavnosti z naravnimi materiali in na razvijanje domišljije.

INOVATIVNO SODELOVANJE Z OTROKI IN STARŠI MED ZAPRTOSTJO VRTCA

Ključne besede: epidemija, socializacija, vrtec, povezovanje, inovativnost

Kristina Primožič

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

V prispevku so predstavljene inovativne oblike sodelovanja z vrtčevskimi otroki in njihovimi starši, ki so bile oblikovane med zaprtostjo vrtca, ki temeljijo na podlagi mojih in sodelavkinih stališč in videnj. Vpeljava novih/oddaljenih oblik je bila po najinem mnenju nujno potrebna za ohranjanje odnosa in vzpostavitev čustvene opore otrokom in staršem. Povezovanje s starši in otroki je potekalo preko različnih kanalov, s ciljem nudenja možnosti povezovanja prav vsem. Vzpostavljene sodelovalne oblike so ugodno vplivale na vpletene, zato otroci ob vnovičnem odprtju vrtca niso potrebovali posebnega uvajanja, hitro so vzpostavili stike, se podali v raziskovanje in igro, ne glede na spremenjena pravila v vrtcu.

S sodelavko sva se ob zaprtju vrtca strinjali, da morava ohraniti odnos z otroki in starši, saj meniva, da je najina strokovna naloga tudi vzpostavljanje čustvene opore. Pri iskanju inovativnega sodelovanja sva bili ciljno usmerjeni v to, da je povezovanje z vrtcem omogočeno vsem. Staršem sva želeli pomagati, da svojim otrokom prikažejo čas nove stvarnosti – preko e-pošte sva jim pošiljali zloženke z informacijami, pripravili sva terapevtske zgodbe z navodili in jih usmerjali v to, kako otrokom prikazati samozaščitne ukrepe (npr. posnetek o umivanju rok). Oblikovali sva različne predloge za dejavnosti (npr. sklop gibalnih iger, povezave za dostop do kvalitetnih otroških vsebin). V času razglašene epidemije sva bili s starši v stiku preko e-pošte in telefona (klici, sporočila, video klici). Ti so odzivali tako, da so nama pošiljali opise/fotografije doživetij, postavljali so nama vprašanja ob zagatah, izpeljali smo pogovorne ure itn. Z otroki sva vzpostavili stik preko pisem, ki so imeli poseben pomen za njih (npr. pismo s fotografijami krajev, na katerih smo bili skupaj). Preko e-medijev sva jim posredovali posnetke prebranih pravljic, zapise različnih zgodb in pesmi. Skupinsko smo se dobivali na video srečanjih, izvajali smo tudi dejavnosti, ki jih običajno izvajamo v vrtcu (npr. bralna značka). Vzpostavljeno inovativno sodelovanje je bilo uspešno, starši so bili odzivni, opaziti je bilo, da otroci vrtec pogrešajo. Rezultat uspešnosti sodelovanja je bil viden ob vnovičnem odprtju vrtca – otroci niso potrebovali ponovnega uvajanja, stike s sovrstniki so hitro vzpostavili, takoj so se podali v raziskovanje in igro, čeprav smo morali zaradi epidemije prilagoditi določena pravila v vrtcu.

Med oblikovanjem in izvajanjem inovativnih dejavnosti v novi stvarnosti sva se s sodelavko srečevali z marsikatero težavo – predvsem naju je begala negotovost o prihodnosti delovanja vrtca. Nisva vedeli, koliko časa bo zaprtje trajalo, zato si nisva mogli zastaviti daljše sheme oz. priprave za

delo. Soočali sva se tudi z novimi izzivi na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije (npr. uporaba programov za spletne dogodke). Na podlagi refleksije lahko izpostavim, da je sodelovalne dejavnosti dobro načrtovati za krajše časovne obdobje, nadaljnje oblike izvajanje dela pa oblikovati na podlagi refleksije izvedenega (kako so se starši in posredno otroci odzvali na določeno obliko). Primarno mora biti izhodiščni temelj načrtovanja poznavanje otrok in staršev oddelka, hkrati pa se je treba zavedati različnosti med njimi – stremeti moramo k temu, da se jim nudi veliko domiselnih oblik in pristopov, da si vsak lahko izbere to, kar je zanj najbolj ustrezno. Vse družine nimajo enakih pogojev oz. možnosti za sodelovanje (npr. pomanjkanje računalniške opreme). Večina družin je z nama takoj vzpostavila stik in tudi sodelovala. Iz različnih razlogov pa se določene družine navkljub bogatosti vsebin in oblik niso odzvale. Dejavniki, ki vplivajo na neodzivnost staršev (posredno otrok), nam pogosto niso znani. Sami sva si s sodelavko zadali, da starše, ki se dalj časa ne odzovejo na nobeno izmed oblik, pokličeva oziroma jim pošljeva individualno e-sporočilo (z namenom izkazovanja skrbi). Ta poteza se je pokazala za ustrezno. Pri vzpostavljanju novih oblik sodelovanja se mi zdi ključno to, da se strokovni delavci med seboj povezujemo – si delimo primere dobre prakse, si delimo izkušnje in smo drug drugemu zgled in hkrati učitelj.

KLJUB VSEMU POVEZANI

Ključne besede: korona, otroci, starši, vzgojiteljica, elektronska pošta

Martina Makovec Žagar
Vzgojiteljica predšolskih otrok
Vrtec Ringaraja pri OŠ Artiče

V prispevku želim predstaviti, na kakšen način smo v naši skupini ostali povezani kljub zaprtju vrtcev v času prvega vala epidemije bolezni covid-19. V prispevku obravnavam načine, kako smo to povezanost ohranjali. Namen izvedenih dejavnosti je bil predvsem pomagati otrokom pri premagovanju socialne izolacije, ki se je ob ukrepih pojavljala.

Ko sem prvi teden zaprtja vrtcev razmišljala o tem, kako otroci iz naše skupine skupaj s svojimi starši preživljajo ta čas, sem se zavedla, da se bodo kmalu začeli pogrešati. V iskanju možnih rešitev sem se odločila, da staršem napišem pismo in jih povabim, da bi otrokom kljub fizični ločenosti pomagali ohranjati medsebojno povezanost preko elektronske pošte. Starši so imeli možnost izbirati, ali želijo prejemati mojo pošto, vendar ni nihče odločil, da je ne želi. Med tem časom so v svojem imenu in imenu otrok izrazili navdušenje nad povabilom in se na pisma v naslednjih tednih odzvali v velikem številu. Včasih sem v pismu otrokom preprosto napisala, kaj delam doma in jih povprašala, kaj počnejo oni. Priložila sem fotografijo in jih povabila, da nam kakšno pošljejo tudi sami. Fotografirala sem deklamacije in priložila še svoj zvočni posnetek pesmi ter jim predlagala, da naj tudi sami pripravijo nastop za starše ali pa jim pomagajo pri domačih opravilih. Starši so mi napisali, da so se

otroci pozitivno odzvali na moje posnetke, ki so jih morali večkrat predvajati, predlaganih dejavnosti pa so se tudi z navdušenjem lotili. Zato sem otroke manj nagovarjala preko branja staršev in večkrat priložila svoje zvočne posnetke. Starši pa so z otroki odgovarjali z opisom, na kakšen način z njimi preživljajo skupni čas, s fotografijami, ki so jih opremili s komentarji otrok ali s kratkimi videoposnetki. Zaradi odziva staršev in otrok sem svoje zastavljene cilje presegla.

Pozitivne izkušnje povezovanja v času zaprtja vrtcev sem upoštevala takoj po vrnitvi vseh otrok v vrtec. Z delom sem nadaljevala tako, da sem staršem, kljub vsem informacijam na oglasni deski, ob koncu tedna opisala dogajanje preteklih dni ter jim priložila tudi fotografije. Ob tem so mi starši v vrtcu večkrat pripovedovali ali pisali o tem, kako so njim in otrokom moja pisma ter skupno gledanje fotografij v domačem okolju izjemno veliko pomenila. Ob njih so otroci še intenzivneje pripovedovali o dopoldanskih doživetjih v vrtcu, priložene fotografije dejavnosti pa so si doma lahko tudi natisnili. Izziv, kako se navkljub fizični ločenosti povezati z otroki, sem s komunikacijo preko elektronske pošte celo presegla. Za nazaj ne bi spreminjala ničesar, z uporabo IKT pa sem dobila še dodatne možnosti za nadgradnjo svojega dela. Zagotovo bi mi bilo lažje, če bi imela več strokovne podpore pri rokovanju z novimi IKT orodji, več podpore vodstva in upoštevanja avtonomije strokovnih delavk. Na osnovi opisane izkušnje sem prišla do potrditve svojih spoznanj, da je pri našem delu pomembno ostati zvest samemu sebi, tenkočutno opazovati otroke in svet ter iz tega izhajati tudi pri vsakodnevnem delu. Sodobna tehnologija nam je pri tem lahko nekoliko v pomoč, ne more pa nadomestiti pristnega stika v živo. Otrok za zdrav celostni razvoj potrebuje neposreden stik, dotik in osredinjeno prisotnost odraslih in vrstnikov.

Sklop 2: Oblikovanje učnega okolja v skladu s priporočili NIJZ

SKOZI NOVE SMERNICE DO ZANIMIVIH SPOZNANJ

Ključne besede: II. starostno obdobje, čas po epidemiji, higiena, dejavnosti, igralnica

Duška Langeršek

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Osnovna šola Radlje ob Dravi, enota vrtec Vuhred

V prispevku predstavljam, kako sem otroke seznanila s pravilno higieno rok, kihanja, brisanja nosu. V nadaljevanju bom navedla dejavnosti, ki sem jih izvajala v oddelku II. starostnega obdobja. Vodene dejavnosti smo izvajali v jutranjem času v igralnici, trajale so od 15 do 20 minut. Pri spoznavanju sem uporabljala metodo raziskovanja, igre, demonstracije, pripovedovanja ... Cilj dejavnosti pa je bil otroke ozavestiti o tem, kaj pomeni ustrezna higiena in kako se lahko varujejo pred boleznimi.

Že nekaj dni pred ponovnim odprtjem vrtca po epidemiji sem po spletu iskala različne ideje, kako otroke ozavestiti o pomenu pravilnega umivanja rok, higiene kašljanja in kihanja ... Pri svojem načrtovanju sem si naredila 14-dnevni načrt dejavnosti, v katerega sem poleg vseh področij dejavnosti dala velik poudarek na področje narave in se usmerila na dva cilja, in sicer otrok spoznava, kako se lahko varuje pred boleznimi in otrok pridobiva navade za nego telesa. Skupaj smo se pogovorili o pravilni higieni rok. Vsak otrok je na svoje roke dobil bleščice ter se šel igrati v kotiček. Po približno petih minutah smo si ogledali predmete, s katerimi so se igrali. Ugotovili so, da se vsi bleščijo in tako sem jim razložila, da se na tak način tudi virusi in bakterije prenašajo na igrače. Seznanila sem jih, zakaj ne zadostuje, da si roke umivajo samo z vodo. Naredili smo preprost poskus, in sicer smo v vodo dali poper, prst pa pomočili v detergent oz. milo. Opazovali smo, kako je poper »pobegnil« stran od prsta. Da pa smo si dovolj dolgo umivali roke, smo uporabili pesem *Umivaj si roke*. Otrokom sem predvajala samo refren. Predstavila sem jim tudi zanimiv način kihanja in kašljanja, ki smo ga poimenovali vampirsko kihanje in kašljanje. Pokazala sem jim fotografijo vampirja, ki svoj obraz skriva za haljo, tako da izza nje gledajo samo oči. Otrokom je bil ta način še posebej všeč, saj so lahko postali mali vampirčki. V veliko pomoč nam je bila zgodba *Pozor! Nosne mucke napadajo*, avtorice Mojiceje Podgoršek. S pomočjo zgodbe smo spoznali, kako pravilno očistiti nos. Skozi zanimive dejavnosti smo sledili in uresničili zgoraj zastavljene cilje.

Pri izvajanju dejavnosti je dobro, da se jih lotimo s predznanjem, torej moramo najprej sami ozavestiti pravilno higieno in kako jo lahko bolj dosledno upoštevamo. Kot dobra praksa se je pri meni izkazalo, da so otroci sami prišli do dane rešitve oz. spoznanja. Že sama vrnitev v delovno okolje po spomladanski epidemiji mi je predstavljala izziv. S strani NIJZ smo dobili veliko priporočil, ki jih je bilo treba umestiti v našo vsakdanjo prakso. Na to sem se še posebej skrbno pripravila in veliko stvari poiskala po spletu. Pomembno je bilo, da otroci pridejo sami do rešitev, saj si tako še bolje zapomnijo stvari. Otroci so veliko raziskovali, preizkušali, spraševali, jaz pa sem jih usmerjala z različnimi vprašanji odprtega tipa ... Ker so otroci ta način dela že poznali, so bili pri tem zelo ustvarjalni, raziskovalni in vedoželjni. Zaradi situacije po epidemiji bi bilo medse težje povabiti zunanje strokovne delavce, npr. medicinske sestre (seznanitev s pravilno higieno), mikrobiologe (ogled bacilov s pomočjo mikroskopov), zdravnike ... Skratka, ljudi s poklici, ki bi nam lahko ta spoznanja še bolj nazorno približali.

PRAVLJICA KOT SPODBUDA ZA PRIPRAVO USTREZNEGA UČNEGA OKOLJA PO KONCU EPIDEMIJE BOLEZNI COVID-19

Ključne besede: pravljica, učno okolje, higienski ukrepi, epidemija covid-19, didaktična sredstva

Tamara Bastarda

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Zasebni vrtec Dobra teta

Po končani obvezni karanteni zaradi epidemije bolezni covid-19 smo bili pedagoški delavci postavljeni pred velik izziv. Igralnice in vrtčevsko okolje smo morali urediti na način, ki bo zadostoval vsem priporočilom s strani odgovornih inštitucij ter pri tem upoštevati, da ohranimo spodbudno, varno in ustrezno učno okolje. V predstavitvi želim povedati, kako smo se izziva lotili v naši skupini. Predstavila vam bom, kako lahko preko pravljice pripravimo zanimive in raznolike dejavnosti, ki temeljijo na metodi igre. Naš cilj je bil, da kljub omejitvi s sredstvi in materiali najdemo dejavnosti, ki bodo podpirale otrokov razvoj na vseh kurikularnih področjih.

Po prvem valu epidemije bolezni covid-19 so se higienski ukrepi v vrtcih močno zaostri, pojavile so se omejitve, ki jih predhodno nismo pogosto uveljavljali – otroci v vrtec ne smejo prinašati igrač, umaknili smo didaktične materiale, ki jih ni mogoče dnevno očistiti ali razkužiti, standardni materiali, s katerimi smo delali vsak dan (npr. papir, barvice, škarje, sestavljanke, knjige), so postali vprašljivi. Najti smo morali nove načine, kako pripraviti dejavnosti, s katerimi bomo uresničevali kurikularne cilje in pri tem upoštevali navodila za preprečevanje širitve bolezni. S sodelavko sva se odločili, da bova priporočila za preprečevanje širjenja okužbe predstavili preko pravljice. Zapisala sem kratko besedilo, ki zajema elemente, ki smo jih želeli predstaviti otrokom. Ob pripovedovanju sem si pomagala s kartonasto maketo, kamor sem pripenjala plastificirane sličice iz zgodbe. Pravljica nosi naslov Kam je izginila Kora. V njej virus potuje po mestu, dokler nekega dne ne izgine. Viruse smo upodobili s cofki (ki jih lahko operemo), kar se je izkazalo za odlično idejo, saj smo »vire« nato pustili na kljukah, stolih, mizah in otroci so jih vestno nosili nazaj v lonček - smetnjak za vire. Dejavnosti, ki so pospremile pravljico, so vključevale čiščenje igrač, skupno brisanje stolov, iskanje »virusov« v igralnici, prepevanje pesmi o higieni rok. Otroci so se na igriv način seznanili z ukrepi, ki jih moramo upoštevati in jih tako tudi najbolj ponotranjili, da smo lahko kasneje izvajali še dejavnosti z drugih tematskih področij.

Med pripravo dejavnosti sem ugotovila, kako pomembno vlogo imata vzgojiteljeva inovativnost in domišljija. Situacija, s katero se soočamo, je za vse nova in poleg tega, da nas pri izvajanju našega dela omejujejo ukrepi za preprečevanje širitve bolezni, nas omejuje tudi pomanjkanje sredstev in didaktičnih materialov, ki so trenutno primerni za delo v vrtcu. Zame je bil to velik izziv, saj imamo sicer na voljo ogromno materialov, s katerimi popestrimo dejavnosti, tokrat pa sem jih več kot

polovico morala izločiti iz uporabe. Na tem mestu bi nam zelo koristila izmenjava primerov dobre prakse, kako z omejenimi sredstvi pripravimo bogato učno okolje. Po tem, ko sem izbrala sredstva, je sledila »možganska nevihta«, kjer sem na list papirja nanizala dejavnosti, ki jih lahko podprem z dostopnimi sredstvi. Za rdečo nit sem izbrala pravljico, ki se je izkazala za odlično izhodišče za pripravo ustreznega učnega okolja. Zavedati se moramo namreč, da so pravljice in zgodbe tiste, ki nam lahko nudijo vpogled v svet. Otroci bodo like iz pravlji hitro sprejeli ter razmišljali o njihovih dejanjih in dogodkih, ki se jim pripetijo. Pravljica nam je služila za uvodno motivacijo, z njo smo tudi predstavili sredstva, ki jih bomo uporabljali (plastificirane didaktične kartice, cofke, krpe, platenke, žoge ...), hkrati pa smo otroke preko zgodbe seznanili z določenimi ukrepi, ki se jih moramo držati. Zaradi naše pozitivne izkušnje bi tudi vse spodbudila, da poiščete ali napišete svojo pravljico, morda tudi skupaj z otroki, ter iz tega črpate navdih za pripravo dejavnosti in ustreznega učnega okolja. Bodimo pogumni, radovedni in nenazadnje zaupajmo sebi, svojim sposobnostim ter pa seveda tudi otrokom. Tako bomo tudi to nenavadno situacijo uspešno premagali.

PROJEKT V VRTCU "STOP KORONAVIRUS"

Ključne besede: koronavirus, zdravje, preventivni ukrepi, zdrav način življenja, primeri dejavnosti

Oxana Murtić

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Kranjski vrtci, enota Živ žav

V svojem prispevku bom opisala projekt z naslovom "Stop koronavirus". V njem bom predstavila dejavnosti, ki sem jih preko iger izvedla v oddelku. Ob vnitvi otrok v vrtec po razglašeni epidemiji so otroci bili prestrašeni. Veliko so se pogovarjali o novem virusu, nošenju mask in rokavic. Ko je eden od otrok med pogovorom izjavil, da bomo vsi zboleli in umrli, sem spoznala, da moram nujno ukrepati. Zato sem se odločila izvesti projekt na temo koronavirusa. Cilji mojega projekta so bili seznaniti otroke z novim virusom, pomembnostjo preventivnih ukrepov ter seznanitev otrok z načini preprečevanja okužbe.

Najprej sem želela od otrok pridobiti informacijo o tem, kaj že vedo o novem virusu, potem pa mi je bilo pomembno, da opolnomočim otroke o preventivnih ukrepih. Otroci so preko knjig in video posnetkov spoznali, kaj je virus, kako se prenaša in kako se pred okužbo zaščititi. Da bi otrokom nazorno prikazala, kako se virus prenaša in da bi sami ugotovili, zakaj je tako pomembno umivati roke, smo izvedli poskus z moko. Vsi smo si na roke nanесли moko in prijemali igrače, kljuge na vratih ter druge predmete. Otroci so videli, kako moka z rok ostaja na vseh predmetih, ki so se jih dotaknili. S tem so sami jasno dobili odgovor, zakaj je bilo treba uporabljati rokavice in zakaj je tako pomembno, da si umivamo roke. Ogledali smo si posnetek o pravilnem umivanju rok ter higieni kašlja. Izvedli smo tudi nekaj gibalnih iger, kot na primer igri *Epidemija* ter *En, dva, tri, izberi*

predmet, ki te ščiti. Na tleh so ležale slike različnih predmetov (zaščitne maske, rokavice, sadje, zelenjava, stol, omara, ...), otroci so tekli po prostoru in izbirali samo tisti slike predmetov, ki ščitijo pred okužbo, ter jih razvrščali v primerne škatle. Na področju jezika smo izvedli didaktično igro *Drevo zdravja*. Najprej smo izdelali drevo, nato pa naj obesili listke, na katerih so bile nalepljene slike različnih predmetov. Vsak otrok si je izbral sliko ter samostojno pripovedoval o namenu predmeta na sliki. Enega od igralnih kotičkov smo preuredili v ambulanto, kjer so se otroci igrali igre vlog, postali so pravi zdravniki in pacienti. Spoznali so poklic zdravnika, pripomočke, ki jih uporabljajo pri svojem delu, načine zdravljenja in testiranja na koronavirus. S temi dejavnostmi sem tudi dosegla, da so izgubili strah pred obiskom zdravnika. Izvedli smo še veliko drugih zanimivih dejavnosti na temo zdravega načina življenja.

Cilji, ki sem si jih zastavila v projektu, so bili doseženi. Otroci so pridobili informacije o virusu, izgubili strah pred njim ter pred obiskom zdravnika, zavedali so se pomena preventivnih ukrepov, si temeljito in redno umivali roke. Iz izkušenj, ki sem jih pridobila med izvajanjem projekta, lahko priporočam strokovnim delavkam veliko pogovorov z otroki o virusu. Treba je poskrbeti, da dobijo otroci preverjene informacije, prisluhni njihovem vprašanju in dilemam. Pri tem je zelo pomembno, da spremljamo, kako se otrok odziva na podano informacijo. Še ena težava, na katero sem naletela zaradi koronavirusa oziroma karantene, so adaptacijske težave ob ponovni vrnitve otroka v vrtec. Zato moramo biti potrpežljivi in razumevajoči ob ponovnem vključevanju otrok v vrtec. Koronavirus je med nami in nekaj časa bo še ostal, zato se moramo naučiti živeti z njim, se prilagajati nastalim spremembam in poskrbeti za svoje zdravje ter zdravje naših otrok.

OBLIKOVANJE IN IZVAJANJE DEJAVNOSTI Z OTROKI V SKLADU S PRIPOROČILI NIJZ

Ključne besede: vzgojitelj, otroci, slikanica, smernice NIJZ, dejavnosti

Jasmina Nina Pungartnik
Vzgojiteljica predšolskih otrok
Vrtci Občine Žalec

Dejanske razmere, v katerih zaradi epidemije izvajamo vzgojno-izobraževalno delo s predšolskimi otroki, predstavljajo precejšnje ovire. Pomemben izziv je zagotovo potreba po spremembi vedenja ter prilagodljivost. V predstavitvi bom predstavila dejavnosti, ki sem jih prilagodila danim razmeram ter gradiva in foto zapise, ki so ob tem nastali. V različnih dejavnostih in tehnikah umetnostnega izražanja sem povezala aktualne teme, kot so virus, odmik, odnosi in spremembe ter vse obogatila z vtisi otrok. Otroke sem želela ozavestiti, kako ravnati v nastali situaciji in jih usmerjala k dejavnostim samo zaščitniškega ravnanja. Dejavnosti so omogočale izkustveno učenje.

Trenutna situacija je na preizkušnjo postavila vse, kar se mi je do tega trenutka zdelo samoumevno. Pomemben izziv je zagotovo potreba po spremembi vedenja ter prilagodljivosti pri svojem delu. Mikuš Kos (2020)¹ pravi: *“Ob sedanjih dogajanjih je mogoče zares prepričljivo prikazati otroku, kako pomembno je, da s svojim vedenjem prispeva, varuje blagor skupnosti in posredno blagor bližnjih in samega sebe”*. Predšolski otroci še ne zmorejo abstraktnega razmišljanja, potrebujejo konkretne razlage in ponazoritve. Zmožni so razmišljanja v okviru tega, kar vidijo, doživijo, primejo. Težko razumejo, da z neumitimi rokami, kihanjem in kašljanjem prenašajo viruse, ki jih ne vidijo. Če jim pomagamo v okviru izvedbenih dejavnosti razumeti, kako virusi škodljivo vplivajo na nas, se bodo lažje naučili samozaščitnega obnašanja. Če so otroci vključeni v proces načrtovanja, to pozitivno vpliva na njihovo samopodobo, lastni prispevek jim zagotavlja občutek, da so pomembni in odgovorni. V procesih socialnega učenja in zorenja je predvsem pomembno izkustveno učenje. Tako sem načrtovala različne dejavnosti, ki sem jih izvajala z upoštevanjem sprejetih ukrepov. Uresničevala sem različne oblike dejavnosti na prostem in v igralnici, v katere sem vključevala podporne dejavnosti v obliki informiranja, svetovanja, motiviranja in učenja glede ukrepov, ki so pomembni predvsem za zaježitev virusa. Tako sem se odločila, da smo z otroki oblikovali slikanico, ki jih bo nagovarjala in jim prikazovala ukrepe za zaježitev širjenja. Namen te slikanice je, da otroke v vrtcu poduči, kako ravnati v nastali situaciji in jih usmerja k samozaščitniškemu ravnanju. Vsi otroci so avtorji slikanice.

Spoznanja pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti mi bodo zagotovo v pomoč tudi ob morebitnem ponovnem soočanju z ukrepi zaradi epidemije. Pri tem moram poudariti, da moramo nujno razmišljati, kako uporabiti pridobljena znanja v danih razmerah in to še nadgrajevati. Prav tako je potreben tudi premik v pojmovanju vloge odraslega. Poleg običajne vloge prevzemamo tudi vlogo spodbujevalca dialoga pri otrocih in izražanja njihovih idej ter vprašanj. Obenem pa moramo znati presoditi njihovo razumevanje, ki velja kot osnova za nadaljnje načrtovanje učnega procesa v času epidemije bolezni covid-19. Verjamem, da lahko moj prispevek pomaga vzgojiteljicam, ki raziskujejo možnosti za delo s predšolskimi otroki v času epidemije covid-19. Po mojem mnenju je ena izmed lastnosti dobre vzgojiteljice, da najde nekaj novega, da otroke motivira in se prilagaja trenutni situaciji. Trenutne razmere so drugačne, predstavljajo izzive, ki nam dajejo spoznanja in priložnosti, da delamo drugače, a še vedno s ciljem, da vsi skupaj zmoremo, se učimo in v tem najdemo nekaj pozitivnega.

Sklop 3: Spremljanje otrokovega razvoja

¹ Mikuš Kos, A. (2020). Pogovori z otroki o videnju sveta v času koronavirusa. Pridobljeno s: <http://www.dps.si/wp-content/uploads/2020/04/Pogovori-z-otroki-o-videnju-sveta-med-epidemijo.pdf>

POMEN SPODBUJANJA ČUSTVENO-SOCIALNIH KOMPETENC V ZGODNJEM OTROŠTVU

Ključne besede: čustva, socializacija, razvoj, otrok, vrtec

Katarina Marčič

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Mavrica Vojnik

V prispevku predstavljam svojo izkušnjo ob ponovnem vstopu otrok v vrtec po prvem valu epidemije. Pišem o tem, kako so se otroci odzivali na spremenjene okoliščine, na kaj moramo pri tem biti pozorni oz. kaj smo iz dane situacije spoznali, se naučili. Naše izkušnje so sedaj, ko korakamo po poti, ki je včasih tudi nepredvidljiva, bogate in dobrodošle, da lahko pripravljamo bogato učno okolje za optimalen razvoj vsakega otroka tudi v taki situaciji. Zavedati se moramo odziva na neverbalno in verbalno komunikacijo ter zaznavati morebitne stiske, strahove, ki se porajajo v otroških glavah. Razmišljati moramo o tem, na kakšen način jih bomo spodbujali k izražanju čustev in jim preko različnih vsakodnevnih situacij in čustveno-socialnih iger krepili empatijo.

Ponovni vstop otrok v vrtec po prvem valu epidemije nam je predstavljal poseben izziv, a smo se ga lotili z željo, da se ob tem čim več naučijo tako otroci kot mi, strokovni delavci. Najbolj pomemben vidik po vrnitvi v vrtec je bil, da otroke sprejmemo čim bolj umirjeno, da se bodo počutili sprejete in varne. Otroci so bili v prvih dneh malce nemirni, negotovi, nekateri malo zadržani. Tako sva z drugo strokovno delavko začeli razmišljati, kako otrokom pomagati, da prebrodijo stisko. Cilj vseh načrtovanih dejavnosti je bil, da otroci pri bivanju v vrtcu samozavestno izražajo svoja čustva. Otroci se v naravnem okolju dobro počutijo, zato sva jim omogočili sprehode in bivanje v gozdu, kjer so bili sproščeni in igrivi. Vodila jih je notranja radovednost in želja po raziskovanju. Tu smo izvajali različne naravne poligone, nabirali darove narave, opazovali žuželke, prisluhnili naravi, izdelovali mandale, preštevali naravni material ipd. Med otroki so pogosto potekale debate o virusu in zaščiti pred njim. Zato sva pripravili material in literaturo o virusu. Tako so otroci izdelali plakat Kako ostati zdrav. Ob tem smo se pogovarjali, zakaj nosimo maske, zakaj si še pogosteje umivamo roke, zakaj se ne zadržujemo v garderobi. Pogledali smo kratek video posnetek o virusu in njegovem širjenju ter ugotavljali, zakaj je dobro, da v teh razmerah v vrtec ne nosimo igrač.

Socialno-čustvene kompetence se začnejo razvijati takoj ob rojstvu, zato imajo največji vpliv na njihov razvoj starši. Takoj ob vstopu v vrtec pa predstavljamo pomemben del vzpostavljanja čustveno-socialnih kompetenc tudi vzgojitelji. Zato je pomemben razmislek o naših pristopih, načinih, odzivanjih pri vsakodnevnih situacijah, še bolj pa v kriznih situacijah, v katerih smo se znašli zaradi epidemije bolezni covid-19. Pomembno je, da se sprašujemo, kakšna čustva in na kakšen način jih izražamo pred otroki. Da razmislimo, ali v odnosu z otroki izražamo toplino,

vedrino, se odzivamo na njihova čustva. Vse to bi nam ves čas moralo predstavljati izziv, ki ga je potrebo vedno znova presegati. Načrtovati je treba na podlagi formativnih spremljanj otrokovega napredka in evalvacij, še posebej sedaj, ko so otroci postavljeni v novo situacijo. Na podlagi zapisanega pripravljamo dejavnosti za naprej, ki so usmerjene tako v individualno kot tudi skupinsko delo in izhajajo iz otrokovih potreb, njegovih želja ter močnih in šibkih področjih. Pomembno je, da ves čas evalviramo tudi svoje delo, saj smo lahko le tako bolj učinkoviti in nudimo otrokom ustrezne izzive, preko katerih lahko napredujejo. Zato bom pri svojem delu še bolj pozorna na komentarje otrok, ki jih bom bolj redno zapisovala, in ob tem sledila čustvenim odzivom. Študijska srečanja so v letošnjem letu osvežila in nadgradila naša znanja na temo učenja otrok in vzpostavljanja socialno-čustvenih kompetenc ter nam preko zanimivih delavnic ponudila številna razmišljanja, ki jih bomo v svoji praksi zagotovo uporabili.

KAKO SE PA TI POČUTIŠ?

Ključne besede: epidemija, ponovno odprtje vrtcev, tematski sklop, socialno-čustveni razvoj

Mojca Meke

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Anice Černejeve Celje

V prispevku izpostavljam stiske staršev otrok v oddelku v času prvega vala epidemije, ko so bili vrtci zaprti. Stiske so predstavljale izhodišča za načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela v oddelku po ponovnem odprtju vrtcev. Navajam odgovore otrok, ki pričajo o njihovem doživljanju karantene in epidemije. Predstavljam dejavnosti, ki so pripomogle k temu, da so otroci v večji meri pričeli prepoznavati lastna čustva ter čustva drugih, jih izražati ter se o njih odkrito pogovarjati, kar je tudi bil cilj načrtovanega tematskega sklopa.

Ob ponovnem odprtju vrtcev so mi starši otrok zaupali stiske, v katerih so se znašli v prvem valu epidemije, ko so bili vrtci zaprti. Nanašale so se na usklajevanje službenih obveznosti, šolanja otrok ter varstva predšolskih otrok. Večkrat so pomagali šolajočim otrokom pri šolskih obveznostih, ker jih ti niso zmogli opraviti samostojno, ter ob tem poskrbeti še za potrebe predšolskih otrok. Ob odgovorih staršev sem se spraševala, kako so epidemijo doživljali predšolski otroci, kako so izražali svoja čustva in kako so se nanje odzivali starši. Izziv mi je predstavljalo vprašanje, kako bom kot vzgojiteljica spodbujala otrokov čustven razvoj, kaj lahko storim, da jih bodo otroci odkrito izražali ter se o njih pogovarjali. Načrtovala sem tematski sklop, katerega cilj je bil ustvariti prostor za izražanje čustev, seznaniti se z značilnostmi čustev ter se o njih pogovoriti. Knjižni kotic sem obogatila s knjigami o čustvih ter fotografijami otrok, ki izražajo različna čustva. Vsakodnevno smo jih v času usmerjenih dejavnosti opazovali in ob njih ugotavljali, kako se kdo počuti, kakšne so značilnosti čustev. Pogovarjali smo se, kako so doživljali karanteno. Primeri odgovorov otrok so

sledеči: »Bratec je imel šolo na računalniku; mamico je bilo strah, da bomo zboleli. Jaz ne nosim maske, mami pravi, da ne more dihati z njo. Nismo šli k babici, da je nismo okužili.« V ospredju tematskega sklopa je bila tudi igra z lutkami, katere izhodišče so bili dogodki, kjer so junaki doživljali različna čustva. Igrali smo se socialne igre za osvajanje čustvenih kompetenc. Cilje tematskega sklopa smo realizirali, kar so dokazali otroci, saj so se pogosto zatekali k fotografijam in ustrezno prepoznavali čustva oseb na njih, izražali so čustva ter se o njih pogovarjali.

Iz dobesednih navedkov otrok je razvidno, da so bili otroci priča različnim situacijam in pogovorom v družini, kjer se je pojavilo mnogo različnih čustev – strah, žalost, zaskrbljenost ... Četudi so jih izražali starši, predvidevam, da otroci do njih niso ostali ravnodušni. Ozavečila sem dejstvo, da je za izkazovanje čustev ter pogovor o njih potrebno spodbudno okolje, kjer bodo otroci imeli priložnost to početi ter se bodo ob tem počutili varno in sprejeto. Zato je bila ureditev kotičkov in didaktičnega materiala iztočnica pri načrtovanju in izvajanju. Izziv mi je predstavljala moja vloga vzgojiteljice. Svojo vlogo sem videla predvsem v tem, da sem pogosto prisotna v knjižnem kotičku, otrokom sem na voljo za pogovor ter da vpeljujem pogovore, ki se nanašajo na opisovanje počutja ter izražanja čustev z vprašanji, npr. *Kako se počutiš? Kaj meniš? Kako ti lahko pomagam?* Čustveni stik med vzgojiteljico in otroki, organizirane dejavnosti, ureditev prostora in medvrstniški odnosi so pomembni elementi prikritnega kurikulum, ki botrujejo socialno-čustvenemu razvoju otrok, ter glavni poudarki, ki jih je po mojem mnenju treba načrtovati, o njih premišljevali ter vključevati v pedagoško delo. Odgovori ter odzivi otrok na dejavnosti so dokazovali, da je doživljanje, izražanje čustev, predvsem pa naš odziv nanje, zelo pomemben. Tudi trenutno, ko se soočamo z drugim valom epidemije in vrtci zagotavljajo le nujno varstvo, premišlujem in načrtujem dejavnosti ter ozaveščam svojo vlogo pri vpeljavi tematskega sklopa, ki ga bom izvedla, ko se vrtci ponovno odprejo. Menim, da je treba otroke ves čas načrtno vključevati v pedagoško delo, ob takih situacijah, kot je soočanje z virusom, pa sploh, saj to posledično vodi k zdravemu razvoju posameznikove osebnosti.

KO ZASKRBI TUDI NAJMLAJŠE

Ključne besede: epidemija, otroci, vrtec, vedenje, doživljanje

Katja Hauptman

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Ivana Glinška Maribor

Epidemija bolezni covid-19 vpliva na doživljanje in vedenje vrtčevskih otrok. Ob vrnitvi otrok v vrtec med obema valoma epidemije sem na podlagi metode opazovanja ugotovila, da otroci s svojim verbalnim in neverbalnim vedenjem izražajo večjo zaskrbljenost za zdravje in manj sproščenosti v medosebnih stikih. Zaznala sem napačna prepričanja o koronavirusu, ki se povezujejo z zaskrbljenostjo, zato je izjemno pomembno, da vzgojitelji čas namenimo pogovoru z otroki in jim

predamo prave informacije na njim razumljiv način. Po drugi strani pa je pomembno, da odrasli omejimo medijske informacije, s čimer zagotavljamo varno okolje, v katerem lahko otroci brezskrbno vlagajo energijo v dejavnosti, pomembne za njihov razvoj.

Tudi v življenje otrok je epidemija bolezni covid-19 močno posegla. Spremembe so opazne predvsem v njihovem spremenjenem vedenju na podlagi prepričanj o virusu in na podlagi notranjega doživljanja. V lastni vzgojno-izobraževalni praksi, v vrtcu Ivana Glinška Maribor, sem se posvetila spremljanju otrokovega razvoja, pri čemer sem opazovala in dokumentirala vedenjske spremembe otrok ob vrnitvi v vrtec v času med obema razglašenima epidemijama. Svoja opažanja sem primerjala še z opažanji sodelavk ter jih strnila v ključne ugotovitve. Glavna predpostavka pred vrnitvijo otrok v vrtec je bila, da bo epidemija neugodno vplivala na njihovo doživljanje zdravja in občutka varnosti. Svojo hipotezo sem preverjala z opazovanjem vedenja otrok in jo, ko sem opažanja primerjala še z opažanji sodelavk, tudi potrdila. Otroci so ob vrnitvi izkazovali povišano zaskrbljenost za zdravje, kar se je pri večini kazalo v nižji sproščenosti, ko jih je drugi otrok objel in poljubil. Otroci so se hitro razburili, če se je druga oseba dotaknila njihovega kruha. Ko je deklica prišla vejico drevesa, so drugi začeli kričati: »Izpusti vejico, to je koronavirus!« Vseeno so se med otroki kazale razlike – nekateri so izkazovali višjo obremenjenost kot drugi. Opazno pa je bilo, da so na podlagi reakcij zaskrbljenih otrok tudi tisti bolj sproščeni začeli kazati znake stresa, ki je izhajalo iz razmišljanja o virusu. Na podlagi teh opažanj sem ugotovila, da je treba z otroki tako doma kot v vrtcu govoriti o virusu, obenem pa omejiti njihovo izpostavljenost medijskim informacijam o epidemiji.

Pomembno je, da se odrasli pred pogovorom z otroki tudi sami umirimo. V okviru pogovorne urice jih lahko povprašamo, kaj o virusu že vedo, in popravimo njihova zmotna prepričanja. Nato jim predamo nujne informacije o virusu, pri čemer ga ne predstavimo kot nekaj nevarnega, temveč poudarimo predvsem vidik higiene in možnosti preprečevanja okužbe. Informacije predamo na prijazen in otrokom razumljiv način. Lahko npr. izdelamo slikovno gradivo in jim vsebine podamo preko zgodbe. Pomembno pa je, da ne razlagamo preobširno in skušamo ustvariti varno okolje, kjer stika z odvečnimi medijskimi informacijami ni in lahko otroci med igro nanje pozabijo. Kot je izjavila S. Filucci (v Manning-Schaffel, 2020)²: »*Svet otrok je zelo majhen in najbolj jih skrbi za starše, sorojence in hišne ljubljence, zato jih želimo pomiriti, da nevarnost nanje ne vpliva. Obenem jih poskušajte odvrniti od novic. Otroci ne zmorejo zares razlikovati med realnostjo in fikcijo, zato težko umestijo novice v določen kontekst in težko razumejo, ali je nekaj, kar se dogaja, blizu ali daleč.*« Sestavni del vsakega dneva naj torej ostajajo bližina, gibanje in prosti čas, vse tisto torej, kar zagotavlja občutek varnosti in brezskrbnosti. Vzgojitelji lahko pri delu v času epidemije iščemo podporo v medsebojnih pogovorih, kjer lahko delimo primere dobre prakse. Veliko slednjih lahko

² Manning-Schaffel, V. (2020). How to talk to your kids about the coronavirus (and ease their fears). Pridobljeno s: <https://www.nbcnews.com/better/lifestyle/how-talk-your-kids-about-coronavirus-ease-their-fears-ncna1129851>

najdemo tudi v kvalitetnih spletnih člankih domačih in tujih strokovnjakov. Za olajšano delo vzgojiteljev pa bi v prihodnosti lahko razmislili tudi o vzgojiteljskem portalu po principu »vse na enem mestu«, kjer bi lahko našli ključne napotke za delo ob epidemiološki krizi in tudi delili svoja gradiva.

Sklop 4: Povezovanje strokovnih delavcev in profesionalni razvoj

ZAPRTJE VRTCEV IN TEŽAVE Z IKT TEHNOLOGIJO MED STROKOVNIMI DELAVCI V VRTCU

Ključne besede: IKT tehnologija, strokovni delavci, vrtec, epidemija, delo od doma

Tamara Medja

Vzgojiteljica z organizacijskimi nalogami

Kranjski vrtci

V času epidemije večina komunikacije poteka preko elektronskih medijev. Nekaterim starejšim strokovnim delavcem, ki so se v svojih zrelih letih prvič srečali z računalnikom in sodobno tehnologijo, to predstavlja veliko težavo. Nekateri nimajo dovolj znanja o računalniških postopkih, so manj dovzetni za usvajanje znanja o uporabi sodobne tehnologije in potrebujejo več spodbude in navodil za izvajanje različnih aktivnosti preko računalnika. Kljub temu pa je s skupnimi močmi in dogovori mogoče uspešno izvesti določene naloge in postopke, kot smo ugotovili tudi v našem vrtcu. Brez večjih težav smo namreč oddali naročila igrač in drugih didaktičnih pripomočkov ter prišli do zelenega cilja. Prav tako pa smo se uspešno izognili slabi volji in zadregi ob neznanju.

Zaposlena sem v enem izmed večjih vrtcev in sem vzgojiteljica z organizacijskimi nalogami. V času zaprtja vrtcev sem poskušala ves čas ohranjati stik s sodelavkami, tudi zaradi izvedbe določenih postopkov - v našem primeru je šlo za naročila didaktičnih pripomočkov in igrač. Od nadrejenih sem prejela elektronsko sporočilo z navodili za naročanje igrač in ga posredovala sodelavkam. Za pregled katalogov in oddajo naročila smo se morali s službenim računom vpisati v sistem Office 365, nato pa v Excelov dokument vnesti podatke za izbiro določene igrače. V spletnem katalogu je bilo treba izrezati tudi sliko in jo kopirati v Excel. V tistem dnevu sem prejela več telefonskih klicev; klicale so tako starejše kot tudi mlajše sodelavke in prosile za navodila za oddajo naročil. Dve strokovni delavki, ki sta sicer starejši in imata slabše računalniško znanje, v postopku naročanja nista želeli sodelovati. Ena od njiju mi je poslala elektronsko pošto s seznamom igrač, druga pa mi je vse potrebne podatke želela posredovati kar verbalno, s telefonskim klicem. Moj cilj pa je bil, da v postopku naročanja sodelujejo vse vodje oddelkov, zato sem se odločila, da tudi omenjeni sodelavki v telefonskem pogovoru po korakih vodim skozi postopek naročanja. Sicer sta obe v preteklosti obiskovali računalniški tečaj, a sta imeli za takšno dejavnost vseeno premalo znanja in izkušenj.

Sprva sta potrebovali več spodbude, nato pa sta pristali na dogovor, da z mojo pomočjo in v skladu z mojimi navodili vneseta vsaj eno igračo in se seznaniata s sistemom spletnega naročanja ter vnašanja podatkov v Excelov dokument. Njuno delo sem v skladu z dogovorom, ki sta se ga dosledno držali, dokončala sama, kljub temu da je bila to naloga vsake posamezne vodje oddelka.

Ta na videz nepomembna izkušnja je vsem od nas dala pomembno popotnico in nas prisilila v razmislek. Dosegla sem, da so se vse zavzele in poskrbele za profesionalni razvoj, obenem pa sem še izboljšala sodelovanje med zaposlenimi. Dve sodelavki pa sta usvojili novo znanje, za katerega verjamem, da jima bo v prihodnje prišlo še prav. Zdi se mi pomembno, da so slišani tudi strokovni delavci, ki imajo slabše računalniško znanje. Tiste, ki jim IKT tehnologija ne predstavlja težav, zato spodbujam, naj pomagajo neveščim (običajno gre za starejšo populacijo v kolektivu). Pomembno je, da smo strpni in razumevajoči do ljudi, ki niso odraščali z računalniki in tehnologije ne obvladajo. Ti običajno potrebujejo več spodbude, podrobnejša navodila in večkratne ponovitve. Pomembno je, da jim vse to omogočimo in pomagamo, ko je pomoč potrebna. Vodstvene delavce pa bi spodbudila, da omogočijo tudi računalniške tečaje z nadgradnjami, kjer se bodo strokovni delavci po želji izobraževali na tem področju. Tako bodo kos različnim dejavnostim, ki vključujejo sodobno tehnologijo in za katere se pričakuje, da jih vsi obvladajo.

UČEČA SE SKUPNOST NA DALJAVO

Ključne besede: strokovna rast, e-povezovanje, e-sodelovanje, informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT)

Petra Benedičič

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Bled

Strokovni delavci v Vrtcu Bled že nekaj let svojo strokovnost krepimo na srečanjih učečih se skupnosti (USS), kjer se opiramo na pristop Korak za korakom. Teoretična znanja s skupnimi močmi prenašamo v prakso. V času, ko so bili vrtci zaradi prvega vala epidemije bolezni covid-19 zaprti, smo običajno obliko srečanj USS v živo nadomestili s srečanjem na daljavo. Dokazali smo, da smo lahko strokovni delavci z uporabo IKT med seboj povezani, da lahko sodelujemo s starši in posredno z otroki. Čeprav izobraževanje v živo ni mogoče popolnoma nadomestiti, lahko z ustreznimi veščinami strokovno rastemo tudi na daljavo.

Ko je načrtovano srečanje USS odpadlo zaradi prvega vala epidemije bolezni covid-19, sem razmišljala, kako bi ga vseeno izvedli in strokovno rasli - v drugačni obliki, na daljavo. Izziv je bil zanimiv, ampak tehnično in časovno zahteven. Najprej sem nekaj dni načrtovala, zapisovala ideje in tehtala možnosti. Pripravila sem si program za izvedbo e-srečanja, se o njem posvetovala s

koordinatorko druge USS in ideje predstavila na e-kolegiju še ravnateljici. Srečanje USS vedno začnemo z dejavnostjo - ledolomilcem, ki udeležence sprosti, jih poveže. Tokratni smiselni cilj ledolomilca je bil od vseh udeležencev zbrati pozitivne misli, ki se povezane z epidemijo, in jih deliti med sodelavci. Zanimalo me je, kako strokovni delavci zagotavljajo, da se tudi v času zaprtja vrtcev zaradi epidemije vsak otrok počuti sprejetega, kako sporočajo, da je pomemben vsak posameznik, da je pomemben člen USS tudi vsak otrok in družina. Udeležencem sem posredovala vprašalnik, preko katerega so po spletni pošti predstavili svoje izvedene dejavnosti, razmišljanja in probleme. Zbirnik odgovorov sem nekaj dni po srečanju, prav tako preko spletne pošte, razdelila med sodelavce. Ugotavljali smo, da nas v danem času tarejo podobne dileme, širili smo ideje za sodelovanje strokovnih delavcev s starši, spoznali, kdo nam lahko pomaga pri uporabi tehnologije. V branje sem posredovala tudi članek na aktualno temo in z razmišljanjem o pripravi učnega okolja s sredstvi in materiali, ki jih najdemo v vsakem gospodinjstvu, pripravila iztočnico za naslednje srečanje USS. Udeleženci so doma načrtovali, izvedli svoje ideje, jih dokumentirali in posredovali staršem, ti pa so jih prenesli svojim otrokom. Na naslednjem srečanju USS smo pripravili razstavo vseh nastalih iger in iger.

V pripravi in izvedbi srečanja USS na daljavo sem spoznala, kako pomembno je, da se strokovni delavec spozna na uporabo IKT. Če sem želela, da bi se vključilo čim več sodelavcev, sem morala upoštevati različne možnosti uporabe tehnologije in znanja, ki so bile sodelavcem takrat na voljo. Tako sem načrtovala sodelovanje med strokovnimi delavci, ki je potekalo predvsem po spletni pošti. Te smo v današnjem času vešči že praktično vsi zaposleni. Preko spletne pošte smo si izmenjali pozitivne misli, ki smo jih v danih okoliščinah vsi potrebovali, pomagali smo si pri težavah z uporabo IKT in sodelovali s starši tako, da smo jim posredovali pozdrave, spodbudne misli in ideje za preživljanje časa z otroki. Oblikovanje prispevka za starše in otroke je bila naloga srečanja USS, pri kateri si je vsak posamezni strokovni delavec izbral uporabo IKT glede na znanje ali željo po učenju novosti. Tako sem jih spodbudila, da so rokovali s pametnimi telefoni, kamerami, montirali posnetke, pripravili Wordov dokument, Power point predstavitev in podobno. Prispevke so preko različnih programov (WeTransfer, FileMail ...) posredovali staršem. Rada verjamem, da je srečanje USS na daljavo uspelo in aktiviralo tudi nekatere tiste sodelavce, ki drugače ne bi pripravili dejavnosti. Vsekakor mi izziv v prihodnosti predstavlja izvedba srečanja USS preko spletne platforme Zoom. Tokratna izvedba srečanja USS me je opozorila, da se moramo izobraževati v smeri poznavanja tehnologije. K njenemu poznavanju bi precej pripomogla izobraževanja, ki bi delno potekala v živo, delno na daljavo. Boljše poznavanje IKT bi omogočalo več možnosti za sodelovanje tako med sodelavci kot s starši. Vseeno pa nam je čas epidemije pokazal, da lahko strokovno rastemo tudi na daljavo.

Sklop 5: Vzpostavljanje interakcij z otroki

PRIPRAVA VIRTUALNIH DEJAVNOSTI ZA INTERAKCIJO Z OTROKI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

Ključne besede: epidemija bolezni covid-19, didaktična sredstva, video vsebine, IKT, interakcija z otroki

Tamara Bastarda

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Zasebni vrtec Dobra teta

V času epidemije bolezni covid-19 smo ugotovili, kako pomembno je, da imamo veščine in znanja za uporabo IKT, ki nam je pomagala, da smo lahko v obdobju zaprtja vrtcev ohranjali stik z otroki in starši. V nadaljevanju vam želim predstaviti, katere dejavnosti smo pripravili znotraj naše skupine. Cilj virtualnih dejavnosti je bil, da ohranimo interakcijo z otroki, nikakor pa nismo želeli postavljati dodatnih obremenitev v situaciji, ki je bila že sama po sebi velik izziv. V ta namen smo bili pozorni tudi na to, da smo izbirali materiale in didaktična sredstva, ki so jih družine imele doma (naravni materiali, barvice ipd.)

V obdobju zaprtja vrtcev zaradi epidemije covid-19 se je naše delo z otroki začasno ustavilo. V zelo kratkem času smo se pedagoški delavci morali domisliti, kako bomo v tej nenavadni situaciji ohranili kvaliteten stik z otroki. V največjo pomoč nam je zagotovo bila IKT, ki je na srečo del našega vsakdanjega življenja. S sodelavko sva se odločili, da bova za komunikacijo s starši in otroki še naprej uporabljali e-pošto, ki smo jo imeli v redni uporabi že pred epidemijo. Vsak teden sva staršem poslali kratko PDF knjižico dejavnosti, ki je zajemala sklope nalog iz vsakega kurikularnega področja. Pri pripravi sva pazili, da izbirava materiale in sredstva, ki bodo vsem na voljo. Knjižice sva popestrili tudi z virtualno pravljično urico. Izbrali sva pravljičo, ki sva jo prebrali pred kamero in posnetek poslali staršem preko e-pošte. V knjižici so nato poiskali naloge, ki se nanašajo na pravljičo (npr. igra spomin, iskanje zaklada). Posneli sva tudi gibalno urico, ki je vključevala vodeno gibalno dejavnost (poskoki, tek na mestu, razvijanje ravnotežja, plesni elementi) ter video z utrinki dni v karanteni. Tu naj poudarim, da sva med utrinke ujeli predvsem stvari, ki jih sicer počnemo skupaj v vrtcu – kaj počnemo na sprehodu v gozdu, kaj sva pripravili za kosilo ipd. Osredotočili sva se na dogodke, preko katerih lahko otroci najdejo vzporednice s svojimi dnevi v karanteni. Dejavnosti so bile izredno lepo sprejete, kar je bilo razvidno iz povratnih informacij staršev. Cilj dejavnosti je bil, da staršem in otrokom ponudiva način ohranjanja medsebojne interakcije, hkrati pa so podpirale tudi kurikularne cilje. Dejavnosti niso bile pripravljene zaman, saj so otroci ob povratku v vrtec večkrat omenili, da so naju videli na računalniku, da so z nama telovadili in poslušali pravljičo.

Pri načrtovanju virtualnih dejavnosti je treba predvsem upoštevati to, da delodajalci svojim zaposlenim ponudijo možnost izobraževanja s področja uporabe IKT. Kljub temu da je del našega vsakdana, so nekateri z uporabo bolj spretni kot drugi. Obenem je tu pomemben tudi vidik

sodelovanja z ostalimi sodelavkami in sodelavci, ki so morda tehnološko bolj spretni in lahko priskočijo na pomoč. Pri izbiri dejavnosti moramo imeti v mislih tudi to, da želimo le ohranjati interakcijo z otroki iz skupine. V času epidemije se je na spletu pojavilo ogromno različnih dejavnosti za otroke, ki pa se lahko iz dobronamerne ideje za animacijo otrok spremenijo v obremenitev. Zato je ključnega pomena, da staršem jasno sporočimo, da je naš namen le to, da otroci vedo, da mislimo na njih in da se preko dejavnosti spomnimo na naše druženje v vrtcu. Izredno dober odziv je v našem primeru prejela virtualna pravljica; nadgradnja bi bila pravljica s prenosom v živo, da bi se z otroki lahko še pogovarjali. Pomembno je, da izberemo kratko pravljico, saj preko računalnika hitreje izgubimo zanimanje otrok in jih ne moremo tako učinkovito povabiti nazaj k dejavnosti, kot to počnemo v vrtcu. Pri gibalni urici bi bilo bolje, če bi jo posneli v naravi, da spodbujamo preživljanje časa v naravi. Narava je tudi sicer bila izhodišče za dejavnosti, saj je eden izmed naših izzivov bil tudi ta, da smo doma imeli omejen dostop do materialov, ki bi jih lahko uporabili. V tem primeru toplo svetujem, da navdih za dejavnosti črpate iz narave in naravnih materialov. Na koncu bi dodala še, da otroci ne bodo razmišljali o tem, kakšne dejavnosti ste jim pripravili. Najbolj si bodo zapomnili, če jim boste ob dejavnosti dodali še video ali glasovno sporočilo z dvema besedama: *pogrešam vas*.

IZZIVI VZGOJITELJEV TER ODZIVI OTROK IN STARŠEV V ČASU EPIDEMIJE BOLEZNI COVID-19

Ključne besede: vrtec, covid-19, IKT, vzpostavljanje interakcije

Janja Dular, Nataša Tucelj
Vzgojiteljici predšolskih otrok
Vrtec Jadvige Golež Maribor

Predstavljeni so izzivi, s katerimi so se vzgojitelji srečevali v prvem valu epidemije bolezni covid-19. Glavni namen prispevka je predstaviti sredstva, ki so omogočila vzpostavitev interakcije in ohranjanje komunikacije med vzgojitelji, otroki in starši. Predstavljen je potek interakcije med njimi v času zaprtja vrtca. Strokovni delavci so si prizadevali ponovno vzpostaviti interakcijo z otroki in starši ob uporabi IKT (spletna stran vrtca in e-poštni naslov), kar se je v veliki meri izkazalo kot uspešno. Kljub fizični distanci se je ob uporabi spletne strani vrtca in e-poštnega naslova med otroki, starši in vzgojitelji vzpostavila in ohranila interakcija.

Delo vzgojiteljev je povezano z vsakodneвно interakcijo z otroki, ki nam je bila v prvem valu epidemije onemogočena. 16. marca 2020 so se namreč zaradi razglasitve epidemije bolezni covid-19 vrtci zaprli. Kljub priporočeni fizični razdalji smo se vzgojitelji našega vrtca povezali in skupaj poiskali rešitev, kako ponovno vzpostaviti in ohraniti stik z otroki in starši. Pri tem smo uporabili obstoječo spletno stran vrtca, obenem pa ustvarili nov e-poštni naslov za starše in otroke oblikovali. V tandemih smo strokovni delavci otrokom svoje skupine zapisali nekaj spodbudnih misli, ki smo

jih 15. aprila objavili na spletni strani. Ob tem smo jih povabili, da so nam na e-poštni naslov pošiljali utrinke preživljanja in krajsanja časa v karanteni. Starši in otroci so se na naše zapise odzvali že naslednji dan. Bili so zelo pozitivni. Zahvalili so se nam za prijazne, tople in spodbudne besede ter z nami delili svoje občutke, ki so jih doživljali med karanteno. S priloženimi fotografijami so nas razveselili in spodbudili k oblikovanju nadaljnjih dejavnosti, ki smo jih od 20. aprila naprej objavljali na spletni strani vrtca. Na fotografijah, ki so nam jih otroci in starši pošiljali, smo lahko spremljali različne dejavnosti družin. Na primer: preživljanje časa v naravi, zabavno kuhanje in pečenje, barvanje kamenčkov in školjk, izdelovanje metuljev iz papirja, plesanje, praznovanje rojstnega dne v krogu družine, ustvarjanje vrtčevskih igral iz lesenih gradnikov itd. Cilj naših dejavnosti je bil, da strokovni delavci vzpostavimo interakcijo z otroki in starši s pomočjo IKT, kar nam je v veliki meri tudi uspelo.

Zavedamo se, da IKT ne more nadomestiti neposrednega stika in bližine ljudi, lahko pa nam bistveno pomaga vzpostaviti in vzdrževati odnose predvsem med zaprtjem vrtca. Čeprav smo imeli do uporabe IKT zadržan odnos, smo spoznali, da nam je bila v dani situaciji uporaba le-te edina vez s starši in otroki. Največji izziv nam je predstavljalo, kako oblikovati in uporabiti e-poštni naslov, pri katerem bi kljub več sto uporabnikom zagotovili kar se da visoko stopnjo zasebnosti sporočil, kar je v današnjem času še kako pomembno. Uspešno smo ustvarili skupni e-poštni naslov, do katerega smo imeli dostop le strokovni delavci. Glede na to, da se lahko vrtci ponovno zaprejo, bi bilo smiselno na prvem roditeljskem sestanku starše seznanimi o pomembnosti sprotnega spremljanja aktualnih obvestil na spletni strani vrtca ter jim posredovati in predstaviti e-poštni naslov kot sredstvo za komunikacijo med daljšo odsotnostjo otrok. Priporočili bi, da se strokovni delavci na organizacijskih aktivih dogovorijo o uporabi skupnega e-poštnega naslova za namen komunikacije tako med seboj kot tudi s starši in otroki. Tak način interakcije bi lahko uporabljali tudi takrat, ko so otroci odsotni zaradi bolezni ali med počitnicami. Predlagamo, da se določi strokovnega delavca znotraj kolektiva, ki bi tedensko spremljal prejeta sporočila in jih po potrebi posredoval naslovljenemu strokovnemu delavcu. Da bi se lahko uspešno tudi v prihodnje soočili s podobnimi izzivi, bi potrebovali podporo in predvsem sodelovanje vseh strokovnih delavcev ter podporo ravnatelja vrtca.

VIDEOKLICI KOT NAČIN POVEZOVANJA Z OTROKI MED ZAPRTJEM VRTCA

Ključne besede: videoklic, vrtec po spletu, kurikulum, strpnost, interakcije

Nina Bezenšek

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Zasebni vrtec Viljem Julijan

Prispevek predstavlja delo s predšolskimi otroki v obdobju zaprtja vrtcev po spletu. Cilj te prakse je pri otrocih ohraniti občutek varnosti in povezanosti drug z drugim. Poslanstvo Zasebnega vrtca

Viljem Julijan je med drugim uresničevanje otrokovih pravic, s poudarkom na pravici do ljubezni in sprejetja. Direktorica vrtca je ob razglasitvi epidemije covida-19 zavzela stališče, da je treba vse vložiti v to, da zaprtje vrtca do nadaljnega otrokom ne odvzame odnosa in povezanosti, ki jo imajo s svojimi prijatelji in vzgojiteljicami ter poskrbeti, da svoje poslanstvo uresničujemo kljub zaprtju vrtca.

Idejni vodja našega novega pristopa, direktorica našega vrtca, je s svojimi predlogi in idejami pomagala, da smo na podlagi vzgojno-izobraževalnih ciljev kolektivno zastavili tudi izvedbeni del dela na daljavo. Pred nama s pomočnico je bil povsem nov proces učenja otrok. Vzgojno-izobraževalne vsebine videoklicev so zajemale vsa področja kurikuluma za vrtce: družbe, matematike, umetnosti, jezika, narave in gibanja, ki so se med seboj prepletala. Otroci so vsak dan izvedli nekaj minut gibalne dejavnosti, razvijali so sposobnosti komunikacijskih procesov z otroki in vzgojiteljicami, sodelovali so v igrah s prsti, bibarijah, pri petju pesmi, pripovedovali so o dogajanju doma. Otroci druge starostne skupine so imeli tudi posebej izdelan načrt predopisemenjevanja. Preko videoklicev so otroci razvijali vse bolj kompleksne socialne veščine: vzpostavljanje stika s prijatelji preko ekrana, razmišljanje o tem, kako posameznik doživlja to neznano situacijo. Spoznavali so, kako se lahko varujejo pred boleznimi, pridobivali znanje o pravilnih navadah glede negi telesa, razvijali so spretnosti pravičnega kihanja in kašljanja ter temeljitega umivanja rok. Spoznavali so, kako na njihovo zdravje vpliva okolje in oni sami. Vsak dan so preštevali prisotnost in oblikovali koledar *Ostani doma*, v katerega so dnevno beležili dogajanje. Ob tem so se naučili nove pesmi, spoznavali in preizkušali različne likovne tehnike in z dramskim vložkom oblikovali svoj *Studio Ostani doma*. Skupaj smo v tem času izvedli 44 videoklicev.

V ospredju načrtovanja dela je bilo uresničevanje načela enakih možnosti in upoštevanja različnosti med otroki, ki je zapisan v Kurikuluma za vrtce, ter upoštevanje različnih pogojev dela, ki jih imajo otroci doma. Zaradi raznolikih zmožnosti in pogojev, ki so jih starši imeli doma (različne mobilne naprave, računalniki ipd.), sem se odločila za enostavno aplikacijo, ki je omogočala videoklic vsem staršem. Ti so v aplikacijo lahko vstopali iz različnih mobilnih naprav oziroma računalnika. Videoklic je trajal 20 minut. Ustvarili smo tehnične in časovne pogoje, v katerih so lahko sodelovali vsi otroci. Pogoj za uspešno izpeljavo videoklicev je zagotovo vzgojiteljevo obvladovanje aplikacije (odpravljanje šumov, pregled nad zvokom in sliko ipd.), preko katere se videoklic izpelje, saj lahko le tako zagotovimo uspešen spletni stik z otroki. Eno od priporočil vsem, ki želijo ohranjati stik na tak način, je upoštevanje načela spoštovanja zasebnosti iz Kurikuluma za vrtce. S pomočnico sva otrokom dovolili, da govorijo o stvareh, o katerih želijo, da sodelujejo le kot opazovalci, hkrati pa sva razumeli, da včasih tudi ne zmorejo sodelovati. Rezultat se je posledično odrazil v vsakodnevni sproščenosti otrok, njihovi komunikaciji in radosti ob druženju. Kot vzgojiteljica menim, da je osnovno spoznanje prakse, ki je dnevno potekala po spletu, med zaprtjem vrtca zaradi epidemije ravno to, kar se je pravzaprav odrazilo ob koncu epidemije. Otroci so namreč zaradi vsakodnevnih

videoklicev ohranili oziroma še poglobili prijateljstvo drug z drugim, ob prihodu nazaj v vrtec pa so bili presrečni, ko so drug drugega videli tudi v živo.

VZPOSTAVLJANJE INTERAKCIJ Z OTROKI V ČASU ZAPRTJA VRTCA

Ključne besede: covid-19, interakcije, IKT, starši, otroci, sodelovanje

Meta Nelc

Vzgojiteljica predšolskih otrok

Vrtec Hansa Christiana Andersena

Zaprtje vrtcev je bila situacija, katere nismo izkusili nikoli poprej, zato je bil moj cilj sodelovati z družinami preko IKT sredstev ter s pomočjo le-teh vzpostavljati interakcije ter prenesti določene elemente iz vrtca v domove otrok (praznovanje rojstnih dni, Ciciuhec, poslušanje in gledanje pravljic). S tem sem želela doseči interakcije ter sodelovanje otrok in staršev tudi v času zaprtja vrtca, popestritev preživljanja dni brez vrstnikov ter oblikovati povezanost med nami preko IKT sredstev.

Staršem sem poslala povabilo, naj se preko aplikacije (Viber) pridružijo skupini. Predstavila sem jim namembnost skupine, v kateri lahko sodelujemo vsi. Otroke sem spodbudila, naj povedo pesem ali pravljico za projekt Ciciuhec, v oddelku pa bodo z nalepko označili, da so dejavnost opravili. Starši so posneli otrokovo pripovedovanje ter posredovali video v skupino. Objavila sem tudi kdo praznuje na določen dan rojstni dan, sama pa sem slavljenca poklicala z videoklicem, mu voščila, skupaj pa sva opravila nekaj elementov, ki jih izvedemo v vrtcu (po njegovi želji sva zapela toliko pesmi, kolikor je star, pogovor z otrokom). V oddelku to počnemo skupaj z otroki, tokrat pa sem dejavnost prilagodila razmeram. Vsak dan je ena izmed vzgojiteljic iz tandema prebrala pravljico ter jo objavila v skupini. Ko sem med zaprtjem urejala igralnico, sem staršem sporočila, da mi lahko pomahajo iz balkona. Otroci so čakali in se razveselili obiska, videla sem, kako veliko nam vsem pomeni, da smo se srečali. Vprašala sem jih, kako preživljajo dneve, katere vrstnike najbolj pogrešajo ter kaj bi radi počeli v igralnici, ko se vrtec ponovno odpre. Ta interakcija je iz socialno-čustvenega vidika pozitivno vplivala tako na otroke kot starše.

Ob morebitnem ponovnem zaprtju vrtcev moramo razmisliti, na kakšen način bomo sodelovali z družinami ter kako bomo pri tem aktivno vključili otroke. Upoštevati moramo, da je otrok zlasti v taki situaciji željan vrtčevske rutine, zato je potrebno načrtovati, na kakšen način in v kolikšni meri lahko vključimo elemente iz oddelka v domove otrok. Že pred zaprtjem vrtca sem veliko delala na zaupanju staršev, kar je posledično prineslo sodelovanje, odkrito komunikacijo, visoko udeležbo na popoldanskih srečanjih. In ko se je zgodilo zaprtje so čutili, kako pomembno je ostati v stiku. V spomladanskem zaprtju vrtca so bili starši aktivni, z večino smo vzpostavili interakcije (video posnetki, besedila, fotografije), katere je lahko videla celotna skupina. V skupini je aktivno

sodelovala tudi mama, katere prej ni bilo nikoli na popoldanskih srečanjih. Po ponovnem srečanju staršev v vrtcu sem bila deležna pohval in dobre energije, katera nas je povezala na prav poseben način. Aktivno sodelovanje staršev razumem kot rezultat dela prejšnjih letih ter zavedanje staršev, kako pomembno je sodelovanje med vrtcem in družino.

Sklop 6: Strategije poučevanja

KOMPENZATORNA VLOGA VRTCA PRI ZAGOTAVLJANJU GIBALNIH SPODBUD OTROKOM V ČASU OMEJEVALNIH UKREPOV ZARADI BOLEZNI COVID-19

Ključne besede: epidemija, gibanje, izstopajoča vedenja, izvedbeni kurikulum, dinamične dejavnosti

Maja Cerar

Svetovalna služba

Vrtec pri OŠ Janka Modra, Dol pri Ljubljani

Obstoječe priložnosti za gibanje in spontano igro predšolskih otrok v senzorno stimulativnem okolju so v času ukrepov za omejitev epidemije bolezni covid-19 bistveno zmanjšane. V prispevku izpostavljamo pomen kompenzatorne vloge vrtca pri zagotavljanju ustreznih gibalnih spodbud otrokom v času epidemije in po njej. Predstavljamo nabor kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov, ki jih v vrtcu izvajamo z namenom analize trenutnega stanja na področju nudenja gibalnih spodbud otrokom, informiranja in ozaveščanja strokovnih delavcev ter staršev na področju gibalnih in senzornih potreb otrok, uvajanja sprememb v izvedbeni kurikulum ter preureditve notranjega in zunanjega okolja vrtca v gibalno in senzorno stimulativnejše okolje.

Zaradi ukrepov za omejitev epidemije bolezni covid-19 pri predšolskih otrocih v zadnjem času pogostejše opazamo motorični nemir, pri nekaterih potrebo po intenzivnejših in senzorno stimulativnih gibanjih, pri drugih večjo pasivnost, odpor do gibanja in hitrejšo utrudljivost. Pogostejše so težave na področju koncentracije, pozornosti in sodelovanja med vodenimi dejavnostmi, večja je konfliktnost otrok. V vrtcu smo uvedli različne kratkoročne in dolgoročne ukrepe, da bi omejili dolgoročne negativne posledice ne le na področju gibalnega temveč tudi celostnega razvoja otrok. Obenem pa smo se želeli odzvati na trenutne spremenjene potrebe in funkcioniranje otrok. Pričeli smo z analizo deleža gibalnih dejavnosti v izvedbenem kurikulumu ter merjenjem intenzivnosti gibanja otrok z merilnikom pospeška. Z namenom dodatnega usposabljanja strokovnih delavk organiziramo kontinuirana predavanja in supervizijo specialne pedagoginje in razvojne terapevtke. Mesečno organiziramo tematske strokovne aktivne. V izvedbeni kurikulum uvajamo večji delež dinamično izvedenih dejavnosti in načrtnega uvajanja gibalnih

dejavnosti — pred, med in po statičnih dejavnostih. Zmanjšujemo delež frontalno izvedenih dejavnosti ter statičnost otrok med rutinskimi dejavnostmi. Več dejavnosti poteka v naravi. V ta namen smo kupili zaščitna oblačila za otroke. Pričenjamo tudi s preureditvijo igrišča, ki bo omogočalo več gibanja po neravni podlagi, ravnotežnostnega gibanja in senzorne stimulacije. O pomenu gibanja otrok preko predavanj ozaveščamo tudi starše. Z uvedenimi spremembami smo kratkoročno dosegli večjo umirjenost in manj izstopajočih vedenj nekaterih otrok ter večjo motivacijo in boljšo pozornost pri dinamično zasnovanih dejavnostih.

Ob zavedanju pomena najzgodnejšega obdobja za kasnejši razvoj posameznika je, v kontekstu trenutnih razmer, ključno vprašanje, v kakšni meri in kako hitro se zmoremo strokovni delavci vrtca odzivati nanje ter s tem omiliti tako kratkoročne, še posebej pa dolgoročne posledice omejevalnih ukrepov po razglasitvi epidemije bolezni covid-19. Ustreznega odziva strokovnih delavcev seveda ne moremo pričakovati brez strokovnega, z izsledki nevroznosti podprtega, izobraževanja in ozaveščanja o pomenu gibanja in proste igre otrok v senzorno stimulativnih okoljih. Potrebna je strokovna in kontinuirana podpora ter redna evalvacija uvajanja sprememb v izvedbeni kurikulum. To velja še posebej tam, kjer je bila prej v ospredju krepitev višjih miselnih funkcij, manj pa je bilo podpore gibalnemu razvoju in spontani otroški igri v senzorno stimulativnem okolju. Vrtci bomo lahko le s takšnim zavedanjem dolgoročno, tudi po koncu omejevalnih ukrepov, krepili kompenzatorno vlogo na področju zagotavljanja gibalnih spodbud v predšolski populaciji, katere življenjski slog je, tako v času epidemije kot tudi sicer, vse preveč sedentaren. Na tak način lahko pomembno prispevamo k zmanjševanju dolgoročnih negativnih posledic na področju psihofizičnega zdravja predšolskih otrok, ki jih prinaša epidemija bolezni covid-19.

PODPORA SVETOVALNE SLUŽBE OTROKOM PRI SOOČANJU S ČUSTVENIMI STISKAMI V ČASU EPIDEMIJE BOLEZNI COVID-19

Ključne besede: epidemija, duševno zdravje, otroci, čustvena stiska, izstopajoče vedenje

Maja Cerar

Svetovalna služba

Vrtec pri OŠ Janka Modra, Dol pri Ljubljani

V prispevku predstavljamo odziv svetovalne službe na porast čustvenih stisk in posledično izstopajočih vedenj otrok v vrtcu, ki so bila posledica spremenjenih razmer v času epidemije bolezni covid-19. Uvedeni ukrepi so namenjeni tako podpori in opolnomočenju strokovnih delavk vrtca in staršev pri ustrezni prepoznavi čustvenih stisk otrok in blaženju njihovih posledic kot tudi neposredni podpori otrokom pri izražanju in predelavi negativnih čustev.

V času ponovnega odprtja vrtcev strokovni delavci opažamo povečanje števila otrok v čustveni stiski, ki jo izražajo z izstopajočim in pogosto regresivnim vedenjem. Če je tovrstno vedenje razumljeno kot manipulacija, iskanje pozornosti ali razvajenost, lahko odzivi tako strokovnih delavk v vrtcu kot tudi staršev v domačem okolju otrokovo stisko še poglobijo. Prav tako se ob otroku večja nemoč odraslih, kadar vedenja ne zmorejo preprosto zaustaviti z zahtevo, kaznijo, kritiko ... V svetovalni službi smo v ta namen za strokovne delavce in starše pripravili informacije o čustvenih potrebah otrok v času epidemije in smernice za blaženje morebitnih čustvenih stisk. Te med drugim priporočajo ustvarjanje varne navezanosti z otrokom; spoštovanje otrokovih čustev in ubesedenje njegovega počutja; uporabo sporočil, ki temeljijo na varnosti namesto strahu; predvidljiv potek dneva, podkrepjen z vizualnimi oporami; kotichek za varen umik in načrtovanje spodbud za otrokovo sprejemljivo izražanje ter predelovanje negativnih čustev preko posebnih zgodb, igre vlog, lutk, umetniškega ustvarjanja, glasbe, gibanja in dejavnosti v naravi. V svetovalni službi izvajamo tudi redne hospitacije v skupinah z namenom iskanja individualnih oblik pomoči posameznim otrokom v stiski. K iskanju skupnih rešitev vselej povabimo tudi starše. Z navedenimi ukrepi skušamo prispevati k razbremenitvi strokovnih delavcev in staršev, ki občutijo nemoč pri soočanju z izstopajočimi vedenji otrok, ki so posledica čustvene stiske, ter omiliti negativne posledice stresnih okoliščin na duševno zdravje otrok, ki jih prinaša epidemija bolezni covid-19.

Zaradi porasta čustvenih stisk otrok v spremenjenih razmerah se je treba v svetovalni službi odzivati načrtno, celostno in preventivno na ravni skupin in ne le v obliki individualnih intervencij, usmerjenih v posamezne otroke. Vzgojiteljice je potrebno ozaveščati o pomenu ustrezne prilagoditve izvajanja kurikuluma, ki se mora v danih razmerah po potrebi umakniti v ozadje, večjo pozornost pa je treba nameniti gradnji odnosov in občutka varnosti v skupini. Namesto dosedanje kontrole in omejevanja je treba ustvarjati priložnosti in prostor, ki omogočajo sprejemljive in otrokom naravne

možnosti izražanja negativnih čustev. Za proaktivnejše delovanje na področju skrbi za duševno zdravje otrok je treba strokovne delavke vrtca (preko smernic, tematskih aktivov, hospitacij in predavanj) dodatno usposobiti in opolnomočiti, saj se omenjenemu področju doslej niso posvečale načrtno. V ta namen smo organizirali tudi predavanji priznanega psihoterapevta in specialne pedagoginje ter razvojne terapevte. Preko spletnih sporočil in video predavanj je treba v tem obdobju informirati in opolnomočiti tudi starše, saj čustvene stiske otrok pogosto izvirajo iz razmer v domačem okolju. Težave pri tem je, da najtežje dosežemo najbolj ranljive družine, saj so manj odzivne in manj odprte za sodelovanje in nova spoznanja. V ozaveščeno in spremenjeno odzivanje odraslih na čustvene stiske otrok in njihova izstopajoča vedenja je treba vložiti veliko truda, še posebej takrat, ko so tudi odrasli sami v stiski ter posledično manj odprti za uvajanje sprememb in spreminjanje ustaljenih praks dela. Na tem področju bi bila v vrtcu dobrodošla podpora s strani ustrezno usposobljenih zunanjih strokovnjakov.

Sklop 7: Podpora ranljivim skupinam

IZZIVI PRI DELU V PREDŠOLSKIH ODDELKIH S PRILAGOJENIM PROGRAMOM V SKLADU S COVID-19 PRIPOROČILI NIJZ

Ključne besede: otroci s posebnimi potrebami, rizične skupine otrok, higienska priporočila za vrtce, epidemija, okrnjenost pedagoškega procesa

Barbara Petek

Vzgojiteljica v razvojnem oddelku vrtca

Vrtec Murska Sobota

V prispevku so predstavljeni izzivi, s katerimi smo se soočali v predšolskih oddelkih s prilagojenim programom (POPP) ob vrnitvi v vrtec, po zaprtju zaradi prvega vala epidemije. Izzivi so povezani z upoštevanjem Ukrepov za omejitev širjenja koronavirusa za vrtce in z upoštevanjem Dodatnih priporočil za delo z otroki s posebnimi potrebami. Soočali smo se z nejasnostmi in izključujočimi se postavkami. Imeli smo občutek, da so otroci s posebnimi potrebami pozabljeni ali izvzeti. Pri neposrednem delu smo se zato osredotočili na dobro počutje in varnost otrok ter ponovno vzpostavitev prijetnega in spodbudnega učnega okolja, ki vsakemu vključenemu otroku omogoča optimalen in celostni razvoj.

POPP obiskujejo otroci iz rizičnih skupin, ki imajo oslabilen imunski sistem, so podvrženi različnim pridruženim boleznim in medikamentoznim terapijam (npr. težje gibalno ovirani otroci s cerebralno paralizo, dolgotrajno bolni otroci z epilepsijo). Ker pediatri ocenjujejo tveganje za te otroke niso izdajali, smo se posvetovali s starši. Otroci z višjim tveganjem so tako po dogovoru ostali doma. Priporočila NIJZ predvidevajo tudi, da otroci v vrtec ne prinašajo ničesar od doma. Otroci v POPP potrebujejo

različne pripomočke (ortoze, slušni aparat, komunikacijske knjige, prilagojene vozičke), ki so lahko vir vnosa okužbe. Starši so ob prihodu pripomočke puščali v garderobi, da smo jih razkužili pred uporabo. Izziv je bil tudi zagotavljanje varnostne razdalje med otroki, preprečevanje uporabe istih igrač ter učenje preko vseh zaznavnih kanalov. Govorimo o otrocih, ki imajo znižane intelektualne sposobnosti in težje razumejo navodila. Delo je bilo treba še bolj individualizirati in prilagoditi ter otroke varno voditi v učnem procesu. Pripomočke in ponazorila smo dezinficirali pred in med uporabo, pripravili smo več enakih aplikatov, plastificirano slikovno gradivo in slikovna navodila. Za lažje vzdrževanje razdalje smo pripravili več igralnih kotičkov na različnih delih igralnice. Otroci so imeli košarice s svojimi barvnimi simboli, v katerih smo shranjevali njihove dnevne igrače in pripomočke. Izziv je predstavljala tudi omejitev prihoda zunanjih sodelavcev v vrtec, posledično pa otroci niso bili deležni terapij in obravnav, ki so ključnega pomena za njihov celostni napredek. Več časa smo porabili za zagotavljanje organizacijskih zadev in higienskih standardov, zato sta bila okrnjena tako vsebina kot izvedba pedagoškega procesa.

Strokovni delavci v oddelkih POPP se zavedamo, da se od nas pričakuje upoštevanje priporočil, zagotavljanje varnosti otrok in čim manjši vpliv naštetega na pedagoški proces. Čas za pripravo dejavnosti, ki zadostijo tudi vsem higienskim priporočilom, bomo morali inkorporirati na način, da ne jemlje časa, namenjenega izvedbenemu delu pedagoškega procesa. Pri svojem delu moramo postati še bolj prilagodljivi. Tukaj je ključnega pomena dobro sodelovanje vzgojnega tandema (priprava pripomočkov in skrbno načrtovanje dejavnosti in kotičkov, načrt dezinfekcije, več plastificiranih aplikatov, več načrtovanih dejavnosti na prostem). Izziv ostaja predvsem ohranjanje učenja socialne interakcije, spodbujanje igre v manjši skupini ter deljenje in dogovarjanje za igrače med vrstniki, vse sicer pomembne vsebine za funkcioniranje otrok s posebnimi potrebami, ki jih sedaj šibijo varnostna razdalja in higienska priporočila. Menim, da je v oddelkih POPP ključnega pomena zdravorazumski pristop k implementaciji opisanega. Strokovni delavci pa ob tem potrebujemo podporo vodstva vrtca, MIZŠ in Direktorata za predšolsko vzgojo. Pri pripravi navodil za POPP bi bilo smiselno vključiti strokovne delavce in izhajati iz prakse in ne iz teorije. Govorimo o specifikah v obnašanju, funkcioniranju in možnostih za sodelovanje pri dejavnostih. Delo z otroki s posebnimi potrebami je treba vključiti v vsa nova priporočila in navodila za delo in vanje vključiti konkretne napotke. Potrebujemo izobraževanja, posvete in okrogle mize, na katerih bomo lahko izmenjevali dobre prakse, nasvete in sprotne težave ter tako našli skupne rešitve za nadaljnje delo z otroki v POPP v času širjenja bolezni covid-19, ki bo še nekaj časa stalnica tudi na našem strokovnem področju predšolske vzgoje.

DELO Z OTROKI S POSEBNIMI POTREBAMI V ČASU 1. ZAPRTJA VRTCA SKOZI OČI SVETOVALNE SLUŽBE

Ključne besede: otroci, posebne potrebe, delo na daljavo, sodelovanje, izzivi

Simona Živec, Monika Marčinković

Pomočnica ravnateljca in svetovalna delavka, svetovalna delavka

Vrtec Slovenske Konjice

V prispevku želiva z vidika svetovalne službe predstaviti izzive izvajanja dodatne strokovne pomoči (DSP) na daljavo, predstaviti povratne informacije, ki so se pojavile s strani izvajalk DSP in staršev, ter pozitivne vidike, ki jih je prinesel nov način dela. V našem vrtcu so izvajalke DSP zaposlene iz različnih zunanjih ustanov (zavodi, OŠ). Na njihovo pobudo smo v času, ko so bili vrtci zaprti, začeli s popolnoma novo prakso – izvajanjem DSP na daljavo.

V času prvega vala epidemije, ko so bili vrtci zaprti, so izvajalke DSP v našem vrtcu s svojo iznajdljivostjo, fleksibilnostjo ter iskanjem različnih možnosti iskale poti do otrok in družin. Kljub začetnim izzivom se je izkazalo, da je izvajanje DSP na daljavo v predšolskem obdobju izvedljivo in je v času zaprtja vrtcev igralo pomembno podporno vlogo družinam. S strani svetovalne službe sva z namenom analize izvajanja DSP na daljavo pripravili anketo, ki so jo izpolnile tri izvajalke (pomoč so izvajale za 47 otrok). Posluževale so se različnih pristopov izvajanja, pri čemer so se pri izbiri aplikacij približale možnostim družin. Večina staršev se je na pobudo izvajanja DSP na daljavo odzvala pozitivno, zelo malo pa je bilo tistih, ki se za sodelovanje niso odločili. Med izvajanjem so vse izvajalke zaznale nekaj izzivov: količina časa, ki jo je bilo treba nameniti pripravi dejavnosti in pisanju navodil za starše; iskanje materiala, ki bi bil dovolj zanimiv za otroka preko računalnika; otežena je bila menjava dejavnosti, v primeru, da otrok ni sodelovalen; pojavljal se je občutek, da se obremenjuje starše; občasno je bila slabša internetna povezava; manjkal je osebni stik, še posebej pri izvajanju določenih artikulacijskih vaj. Kljub izzivom pa so izvajalke DSP zaznale nekatere prednosti in priložnosti. Kot največja prednost se je pokazalo sodelovanje s starši. Ti so bili bolj vpeti v izvajanje dejavnosti, sodelovanje je bilo kontinuirano. Po končani uri so lahko dejavnosti izvajali tudi sami. Izvajalke DSP so kot pozitiven vidik navedle tudi dejstvo, da je nastalo veliko novega in interaktivnega materiala ter gradiva, ki se lahko uporabi tudi v prihodnje. Izpostavile so tudi, da so pridobile nova znanja na področju uporabe spletnih orodij in aplikacij.

Sedaj, ko že imamo izkušnje, kaj pomeni izvajanje DSP na daljavo, jih lahko uporabimo tudi pri morebitni ponovitvi. Osnovni pogoj za uspešno izvedbo DSP na daljavo je začetni vzajemen dogovor s starši o načinu sodelovanja. Pomembno je, da se pred začetkom izvajanja DSP izdela načrt dela (npr. kot dodatek k individualiziranemu načrtu). Ta naj zajema potrebe otroka in s tem povezane cilje dela na daljavo, pričakovanja in možnosti staršev ter skupne dogovore izvajanja. Razišče naj se,

kaj starši pričakujejo od izvajanja, kaj si želijo, v kakšni meri so večji uporabe računalnika in aplikacij ter kdaj imajo možnost sodelovanja. Pri načrtovanju izvajanja DSP na daljavo v prihodnje bi bilo smiselno izvesti poglobljen uvodni pogovor s starši, v katerem bi si izvajalke ali svetovalna služba vrtca pridobile odgovore na zgoraj navedena vprašanja ter na podlagi tega oblikovali skupen načrt individualnega dela na daljavo. Prav tako je pomembno, da kot vrtec najdemo pot do tistih otrok in staršev, ki zaradi različnih razlogov ne morejo aktivno sodelovati pri izvajanju DSP na daljavo, saj obstaja možnost, da prav ti starši še posebej potrebujejo pomoč in podporo. Zaradi izpostavljenih pozitivnih vidikov sodelovanja s starši bi bilo smiselno razmišljati tudi v smeri, da se v času odprtja vrtcev kakšna ura izvede na daljavo z namenom podpore staršem in sodelovanja z njimi. Izvajanje DPS na daljavo je lahko priložnost, da prispevamo k opolnomočenju staršev, zato je treba sprejeti ta izziv in v dobro otrokovega razvoja iskati rešitve. Prepoznati moramo različnost situacij, zavzeti širši pogled in svoje strokovno znanje uporabiti za pomoč vsem, ki to potrebujejo. To je priložnost, da ozavestimo, da naše delo ni usmerjeno samo na otroke, ampak gre za delo s celotno družino.

OKROGLA MIZA MEDSEKTORSKI POGLED NA VRTEC V ČASU EPIDEMIJE

dr. Sonja Rutar, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta/Pedagoški inštitut

dr. Anja Šterbenc, dr. med., Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo

ga. Liza Lah, dr. med., Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, UKC Ljubljana

ga. Simona Mikec, univ. dipl. pedagoginja, strokovna delavka na področju varstva koristi otrok CSD Ljubljana, enota Ljubljana Vič Rudnik

ga. Helena Ule, prof. raz. pouka, dipl. vzg., ravnateljica vrtca Bled

Z okroglo mizo smo želeli odpreti razpravo o tem, kako ob upoštevanju novih higienskih smernic in ukrepov za zaježitev širjenja bolezni covid-19 olajšati vzgojno-izobraževalni proces v vrtcih. Prav tako smo si želeli nasloviti dileme, kako družinam olajšati razmere, v katerih so se znašle zaradi epidemije. Izzivi, s katerimi se soočajo družine, sploh v času krize, so zelo kompleksni, zato bi jih bilo prav gotovo treba naslavljal celostno in z večjo koordinacijo med različnimi sektorji. Prav zato smo k pogovoru na okrogli mizi povabili predstavnice različnih sektorjev (zdravstvo, socialno varstvo, vzgoja in izobraževanje). Na ta način smo imeli priložnost slišati mnenja gostij o tem, kako bolje povezovati in usklajevati različne sektorje in posledično nuditi družinam čim boljšo podporo.

V uvodnem delu smo želeli osvetliti trenutno situacijo z vidika različnih resorjev in se spoznati z izzivi, s katerimi se srečujejo predstavniki različnih strok. V vrtcih se kot glavni izziv kaže dvojno delovanje zaposlenih - nekateri so prisotni na delovnem mestu, ostali pa se na daljavo trudijo ohranjati stike z otroki in družinami. Težavo vidijo tudi v povezovanju in ohranjanju stika med zaposlenimi samimi, predvsem v tem, kako kvalitetno izkoristiti čas in ostati povezani tudi med zaprtjem vrtcev.

Potrebo po omogočanju povezanosti in po večji tehnični podpori strokovnim delavcem v vrtcih na področju digitalnih kompetenc in skupne spletne platforme, kjer bi se srečevali, se poudarja tudi s pedagoško-raziskovalnega vidika. Obenem pa se poraja skrb glede diskurza, ki umešča predšolsko vzgojo samo v dejavnost varovanja in se je ne enači z ostalimi vzgojno-izobraževalnimi nivoji. Ob tem izgubi na veljavi profesionalizacija predšolske vzgoje, največ pa izgubi otrok, ki ne dobi ustreznega izobraževanja. Vrtci so bili ustanovljeni z namenom načrtne, vodene sistematične vzgoje, izobraževanja in učenja, kar je treba imeti v mislih tudi pri delu od doma - otroka je treba izobraževati in vzgajati v skupnosti, preko socialnih interakcij, preko skupne igre in tudi ob za to usposobljeni osebi.

“Če govorimo le o varovanju, to ni več vzgoja in izobraževanje, ampak samo še varovanje.” dr. Sonja Rutar

Ključnega pomena je, da se otroci vidijo in ohranjajo stik med seboj in z vzgojitelji, saj tako še naprej razvijajo občutek pripadnosti skupini. Čeprav je pri tem pomembno, da se zavedamo, da virtualni stik z družinami ni enakovreden stiku v živo.

“Vrtec je prostor, ki lahko posamezniku omogoči, da pripada širši skupnosti in da svoj obstoj v interakciji s skupnostjo osmisli ob drugem človeku. Človek v osamitvi ne more biti srečen.” Dr. Sonja Rutar

In ob uresničevanju poslanstva vrtcev, kamor sodi tudi sodelovanje in podpora staršem pri vzgoji otrok, je treba upoštevati tudi vidik obremenitve staršev – nekateri morajo istočasno opravljati delo od doma, se ukvarjati s šoloobveznimi otroki, ki se učijo na daljavo, se mogoče borijo za ohranjanje službe ... Tu pa pride na vrsto država, katere naloga je, da v teh razmerah nudi pomoč staršem, na katere se je trenutno v glavni meri prenesla vzgoja in izobraževanja. To potrdi tudi predstavnica vodstva vrtca, ki se s svojimi kolegi prizadeva, da bi ministrstvo enakovredno prepoznalo delo na daljavo strokovnih delavcev vrtca, ne samo šole in drugih nivojev na vertikali. V trenutnih pogojih se o statusu »čakanja na delo« odločajo vrtci sami.

“Kdaj smo razočarani, saj kljub skupnim dogovarjanjem, nato pride okrožnica, ki ni takšna kot smo jo pričakovali.” ga. Helena Ule

Na področju socialnega dela je največji izziv, kako zagotoviti nemoten potek dela, poskrbeti za varovalne ukrepe in hkrati ne izgubiti stika z uporabniki. Zaprtje vrtcev predstavlja določen izziv tudi njim, saj so vzgojno-izobraževalni zavodi pomemben varovalni dejavnik na področju zaščite predšolskih otrok, sploh pri tistih družinah, kjer so že zaznane težave z neustrezno skrbjo za otroka ali celo s sumom zanemarjanja. Z družinami ostajajo v stikih po telefonu, pri čemer zaznavajo, da starši vse pogosto potrebujejo pogovor. V drugem valu se soočajo še z večjo negotovostjo, tesnobo in stiskami, opazajo tudi bolj pogosto agresivno komunikacijo.

“Izguba vrtca kot varovalnega dejavnika, nam pomeni veliko izgubo informacij o starševski skrbi, odzivanju staršev na otrokove potrebe in možnosti sodelovanja s starši.” ga. Simona Mikec

Več stisk družin z nižjim socialno-ekonomskim statusom opazata tudi predstavnici medicinske stroke, ki pa sta kot največjo dilemo na svojem izpostavili dejstvo, da je covid-19 nova bolezen, ki jo še slabo poznamo in se o njej tudi zdravniki učijo sproti. Pomembna dejstva tudi za spoštovanje vseh ukrepov, ki se jih morajo držati vrtci, so, da je koronavirus zelo nalezljiv virus, ki se prenaša drugače kot ostali do sedaj znani virusi. Vsi določeni ukrepi so pomembni, da se zaščitijo ranljive skupine, v katere se premalo uvršča tudi otroke, ki so kronični bolniki. Velik pomen ima, kako starši ukrepe predstavijo otrokom in kako poiščejo nadomestek onemogočenim dejavnostim, npr. namesto uporabe otroških igralk lahko gredo v naravo in plezajo na drevo. V vrtcih pa lahko poskrbijo, da se o ukrepih otroci pogovarjajo skozi igro, pesmi, pravljice ... Potrdita, da z zaprtjem vrtcev največ izgubijo otroci, odrasli pa smo tisti, ki bi morali z upoštevanjem ukrepov poskrbeti, da bi se epidemiološka slika v državi izboljšala.

“Tudi sama pogrešam stik z otrokom brez zaščitne opreme, stik, da bi se lahko skupaj nasmejali in rekli, da bo vse v redu, ker te bom jaz pozdravila.” ga. Liza Lah, dr. med.

Kar se tiče povezanosti različnih resorjev, se vse predstavnice strinjajo, da je sodelovanje zelo pomembno in da ga na različnih nivojih (znotraj in med sektorji) tudi izvajajo. Če želimo, da se otroci celostno razvijajo, povezani sistemi zagotovo doprinesejo k boljšemu zdravju in razvoju otrok ter k njihovem socialnemu statusu in izobrazbi. V tej situaciji lahko uspešna komunikacija med različnimi resorji pripomore k temu, da se ustrezno predstavi in upošteva predpisane ukrepe, ki so nujni za zagotavljanje zdravja v tem trenutku. Pedagoška stroka izpostavi, da so pedagogi in zagovorniki predšolske vzgoje dolžni in vpoklicani, da otroka obravnavajo celostno in zagotavljajo njegov celosten razvoj, zato je poleg zdravstvenega vidika še vedno treba misliti tudi na psihološke in socialne posledice spoštovanja ukrepov. Kar potrdi tudi socialna delavka, ki pravi, da brez povezovanja, z vrtcem in zdravstvom kot tudi drugimi resorji, ki se kljub epidemiji tudi sedaj izvaja, ne bi šlo.

Ob zaključku razprave na okrogli mizi so se sogovornice strinjale, da je skupen interes vseh dobrobit otrok in da je treba nagovoriti vse relevantne resorje, ki lahko s sodelovanjem pripomorejo k uresničevanju tega interesa.

“Ampak se moramo zavedati, da je to tisto sporočilo, ki ga moramo predati naprej javnosti. To, da bomo trenutno situacijo rešili s sodelovanjem in da si s tem, ko medicinska stroka predlaga določene ukrepe, ne skačemo drugim strokam v zelje. To naredimo zato, ker delamo po naših najboljših močeh, na področju, kjer smo strokovnjaki in na katerem lahko po svojih najboljših močeh prispevamo in lahko naredimo največ za zaščito otrok in družine.” dr. Anja Šterbenc, dr. med.

Posnetek celotne okrogle mize je dostopen na spletni platformi Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=YG4l0L8Qnt4>

PREDSTAVITEV INICIATIV CENTRA ZA KAKOVOST V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU KORAK ZA KORAKOM V LUČI KORONE

Pristop TOY FOR INCLUSION - Kako lahko knjižnica igrač v lokalnem okolju poskrbi za socialno kohezijo?

Ključne besede: integrirani sistemi, knjižnica igrač, socialna vključenost, lokalni akcijski tim, medsektorsko povezovanje

Mateja Mlinar
raziskovalka

Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Pedagoški inštitut

Kakovostni programi zgodnjega učenja so ključni temelj za uspešno otrokovo vseživljenjsko učenje, socialno integracijo, osebnostni razvoj ter kasneje zaposljivost (Evropska komisija, 2011)³. Raziskave pa kažejo, da lahko že zelo zgodaj opazimo razlike med otroki, ki imajo možnost dostopa do kakovostnih programov zgodnjega učenja in tistimi, ki jim to ni omogočeno. Predšolski otroci priseljenci, migranti, Romi in druge manjšinske oz. marginalizirane skupine se pogosto soočajo z izključenostjo iz vzgojno-izobraževalnih programov. To pa ima negativen vpliv na njihov razvoj, pravice in prihodnost (Unicef, 2008)⁴.

Otroci iz omenjenih ranljivih skupin predstavljajo več kot polovico otrok v različnih obdobjih zgodnjega otroštva in izobraževanja po vsej Evropi, zato je evropska socialna kohezija močno odvisna od uspešne integracije in inkluzije teh otrok (Brind idr., 2008)⁵. S tem zavedanjem so pripravili tudi strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020), ki omogoča oblikovanje dobrih praks na področju izobraževalne politike, zbiranja in razširjanja znanja ter spodbujanje reform izobraževalne politike na nacionalni in regionalni ravni. Zasnovan je tako, da zajema učenje v vseh kontekstih, tako formalnem, neformalnem in priložnostnem. V prispevku predstavljamo pristop, ki smo ga zasnovali v Erasmus+ projektu TOY for Inclusion in poteka v dveh fazah od leta 2017. Naš cilj je preko vzpostavitve neformalnega prostora za družine povečati vključenost družin iz ranljivih skupin v družbo, krepiti starševske kompetence in pripomoči k lažjemu prehodu otrok med različnimi učnimi okolji, predvsem od doma v vrtec in iz vrtca v

³ Evropska komisija. (2011). Communication from the Commission: Early Childhood Education and Care. Pridobljeno s: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0066:FIN:EN:PDF>

⁴ UNICEF. (2008). The child care transition, Innocenti Report Card 8. UNICEF Innocenti Research Centre, Firenze. Pridobljeno s: https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/rc8_eng.pdf

⁵ Brind, T., Harper, C. in Moore, K. (2008). Education for migrant, minority and marginalised children in Europe. A report commissioned by the Open Society Institute's Education Support Programme. Open Society Foundations. Pridobljeno s: https://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/review_20080131.pdf

osnovno šolo. Obenem želimo izboljšati njihovo izkušnjo formalnega izobraževanja in učnega uspeha ter izboljšati ozaveščenost strokovnih delavcev o pomenu nediskriminatornega vedenja, ki vodi k boljši inkluziji otrok.

V osmih evropskih državah smo vzpostavili 14 neformalnih prostorov za družine (v našem kontekstu jih imenujemo knjižnica igrač, *angl.* Play Hub), ki so namenjeni povezovanju, igri in učenju otrok ter različnih generacij večinske in manjšinskih skupnosti. Knjižnici igrač delujeta v Murski Soboti in Grosuplju, kjer živi večje število Romov in priseljencev. Pristop TOY for Inclusion sloni na medsektorskem povezovanju institucij in zavodov, ki se pri svojem delu srečujejo z družinami z mlajšimi otroki (strokovni delavci s področja vzgoje in izobraževanja, socialnega in zdravstvenega varstva, kulture). Predstavniki omenjenih institucij in predstavniki manjšin iz okolja so vključeni v lokalni akcijski tim (LAT), ki skupaj s Pedagoškim inštitutom in izbranim lokalnim koordinatorjem načrtuje, izvaja ter spremlja delovanje knjižnice igrač. Vse dejavnosti se načrtuje na podlagi potreb družin iz okolja, ki smo jih identificirali s člani LAT-a.

Izkušnje v knjižnicah igrač in podatki poročil kažejo pomembne rezultate. Ti so posledica kombinacije medsektorskega povezovanja, sodelovanja skupnosti in upoštevanja njenih potreb, medgeneracijskega učenja ter pozornosti, ki je namenjena različnosti, enakosti in inkluziji v programih zgodnjega učenja. V treh letih je 14 knjižnic igrač v osmih državah obiskalo 2000 staršev in starih staršev ter 4000 otrok. Med njimi je bilo 30 % otrok iz ranljivih skupin. 300 strokovnih delavcev je pripravilo preko 300 delavnic (dejavnosti, namenjene podpori staršem pri vzgoji, medgeneracijske, ustvarjalne in poučne delavnice). Doprinos projekta se vidi pri bolj intenzivnem medsektorskem povezovanju različnih deležnikov, ki se pri svojem delu srečujejo z družinami z mlajšimi otroki. Izboljšala se je izkušnja prehoda med različnimi učnimi okolji otrok iz ranljivih skupin, beležimo pa tudi krepitev starševskih kompetenc. Povečalo se je zaupanje manjšinskih skupnosti v lokalne storitve ter zaupanje med družinami z različnimi kulturnimi in etničnimi ozadji. Dodatno pripoznanje v skupnosti so dobili predstavniki manjšin, ki so vključeni v oblikovanje in vodenje knjižnice igrač. Pomembno vlogo pa je povezovanje različnih deležnikov imelo tudi v letošnjem letu, ko se soočamo z epidemijo. S pomočjo članov LAT-a smo identificirali potrebe družin in zagotovili zaščitno in računalniško opremo, šolske in gospodinjske potrebščine več kot 90 otrokom in družinam iz različnih okolij.

Projekt VALUE - O profesionalnem razvoju in pripoznavi raznolikosti med različnimi profili strokovnih delavcev znotraj tima

Ključne besede: učeče se skupnosti, vodenje, profesionalni razvoj, vrtec, strokovne delavke

mag. Mateja Režek

raziskovalka

Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Pedagoški inštitut

Izsledki številnih raziskav dokazujejo, da je kakovost VIZ procesa odvisna od usposobljenosti strokovnih delavcev. V prispevku bomo predstavili oblikovanje učečih se skupnosti v dveh slovenskih vrtcih, kjer smo vodje učečih se skupnosti pri oblikovanju le-teh poglobljeno podpirali v okviru projekta VALUE (Erasmus+ KA3), katerega cilj je bil oblikovati skupno pot profesionalnega razvoja za vse strokovne delavce vrtca. Razmišljali bomo o nujnosti vzpostavitve takšnih oblik podpore strokovnim delavcem v vseh vrtcih ter o nujnosti kontinuirane strokovne podpore vodjem učečih se skupnosti, ki je še kako pomembna v časih nove realnosti.

Tako med raziskovalci, praktiki kot tudi oblikovalci politik obstaja soglasje, da je kakovost pedagoške prakse v vrtcih v veliki meri odvisna od usposobljenosti strokovnih delavcev (Jensen in Rasmussen 2016)⁶. Vendar pa skrbi za kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa ne smemo razumeti kot odgovornost zgolj posameznega strokovnega delavca, temveč je treba v skrb za kakovost vključiti time na ravni posameznih organizacij, izvajalce usposabljanj za strokovne delavce, lokalne skupnosti in nevladne organizacije, pa tudi nacionalne sisteme upravljanja, ki zagotavljajo pogoje za razvoj strokovnega kadra (Peeters idr., 2016)⁷. Govorimo torej o oblikovanju kompetentnega sistema. Ta obsega dimenzije znanj, praks in vrednot, ki so značilne za vse štiri ravni sistema: raven posameznika; raven institucije in timov znotraj te institucije, v kateri je posameznik zaposlen; raven medinstitucionalnega povezovanja ter raven upravljanja (Urban idr., 2011)⁸. V okviru Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom (v nadaljevanju Center) skrbimo za oblikovanje kompetentnega sistema na ravni Mreže za spreminjanje kakovosti Korak za korakom (v nadaljevanju Mreža), ki jo lahko razumemo kot celosten sistem kontinuirane podpore za izboljševanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa. V okviru Mreže tako na nivoju vrtcev

⁶ Jensen, P. in Rasmussen, A. W. (2018). Professional development and its impact on children in early childhood education and care: A meta-analysis based on European studies. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 63(6), 935-950.

⁷ Peeters, J., De Kimpe, C. in Brandt, S. (2016). The competent early childhood education and care system in the city of Ghent: A long-term investment in continuous professional development. V: M. Vandenbroeck, M. Urban in J. Peeters (ur.). *Pathways to Professional Early Childhood Education*. London, New York: Routledge, str. 57-71.

⁸ Urban, M., Vandenbroeck, M., Peeters, J., Lazzari, A. in van Laere, K. (2011). *Competence Requirements in Early Childhood and Care* (Final Report). London, Ghent: University of East London, Cass School of Education; University of Ghent, Department for Social Welfare Studies. Pridobljeno s: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED534599.pdf>.

spodbujamo oblikovanje in delovanje profesionalnih učečih se skupnosti, ki jih vodi koordinator, in v katere se vključujejo tako strokovni kot tudi vodstveni delavci.

V prispevku bomo predstavili oblikovanje učečih se skupnosti v dveh slovenskih vrtcih, kjer smo vodje učečih se skupnosti pri oblikovanju le-teh poglobljeno podpirali v okviru projekta VALUE (Erasmus+ KA3), katerega cilj je bil oblikovati skupno pot profesionalnega razvoja za vse strokovne delavce vrtca. V obeh vrtcih smo v procesu akcijskega raziskovanja sodelovali s štirinajstimi vodji učečih se skupnosti, ki so na rednih mesečnih srečanjih pod mentorstvom raziskovalk Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, reflektirale proces svojega vodenja ter ga na podlagi oblikovanih akcijskih načrtov preoblikovale. Vsebinski fokus, ki so ga strokovne delavke v učečih se skupnostih raziskovale, se je v vrtcih razlikoval. V enem od vrtcev so raziskovale področje socialne inkluzije, v drugem pa področje ustvarjalnosti prek ISSA pedagoških kazalnikov kakovosti. V enem od vrtcev so bili v učeče se skupnosti preoblikovani strokovni aktivni, v drugem pa se je učeča se skupnost formirala kot dodatna oblika povezovanja strokovnih delavcev

Učinke smo spremljali na podlagi izvedenih fokusnih skupin, opazovanja procesa vodenja USS in formativnega spremljanja profesionalnega razvoja vodij USS in strokovnih delavk. Največji učinki so bili zaznani na področju sodelovanja med strokovnimi delavkami. Strokovne in vodstvene delavke so poročale o:

- večji medsebojni povezanosti;
- izboljšani komunikaciji na ravni strokovnih delavk, več medsebojnega učenja;
- večjem zavedanju pomena kontinuirane podpore pri profesionalnem razvoju;
- o spremembah praks v kontekstu vsebin, ki so jih na nivoju vrtca poglobljali ter
- o potrditvi svojega dela s strani kolegov.

Zaznani so bili tudi učinki na ravni vodstva, pri čemer so vodstvene delavke poročale o večjem zavedanju pomena podpore na ravni vrtca. V obeh okoljih sta bili USS pripoznani kot učinkoviti strategiji za povezovanje strokovnih delavcev ter za spreminjanje prakse. Vodje USS so poročale, da je bila zunanja podpora raziskovalk Centra ključna za kakovostno delovanje USS. Med drugimi ključnimi pogoji za uspešno delovanje USS so bili prepoznani še motivirano vodstvo z vizijo profesionalnega razvoja strokovnih delavcev, ki jih vključuje v procese odločanja; dobro pripravljene vodje USS in motivirani strokovni delavci; jasna delitev vlog in opredeljene odgovornosti vodij in članov USS; čas in prostor izvedbe srečanj ter pozitivno vzdušje oz. varno učno okolje. Ključen dejavnik za uspešnost delovanja USS je bil tudi ta, da so bili od samega začetka v proces vključeni vsi strokovni delavci, da so imeli možnost soodločati pri vsebini, ter da so na srečanjih USS izhajali iz lastne prakse

TRANZICIJA (TIM - Transition Is our Mission)

O prehodih med domačim in učnimi okolji v času epidemije bolezni covid-19

Ključne besede: tranzicija, dom, vrtec, covid-19, starši

Petra Zgonec, Tina Mervic

raziskovalki

Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Pedagoški inštitut

Prehod iz enega v drugo učno okolje je tem lažji, čim manjše so razlike med starim in novim okoljem. S prispevkom želimo opozoriti na različne prehode, s katerimi se srečujemo na področju vzgoje in izobraževanja in na pomen zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz enega v drugo okolje. Na podlagi izsledkov raziskave Erasmus+ projekta Transition is our mission (TIM) bomo izluščili smernice za zagotavljanje mehkega prehajanja med VIZ ustanovo (vrtec) in domačim okoljem, saj so tovrstni prehodi v času epidemije koronavirusa še toliko bolj aktualni. Smernice bodo izhajale tudi iz preliminarних rezultatov raziskave o pomenu ohranjanja sodelovanja med vrtcem in družino v času zaprtja vrtcev, v katero so bili vključeni starši predšolskih otrok, vključenih v vrtec.

Pojem tranzicija oz. prehod na področju vzgoje in izobraževanja uporabljamo vedno, ko želimo poimenovati prehod iz enega učnega okolja v drugega (npr. iz družine v vrtec, iz vrtca v šolo) (OECD, 2017)⁹. V kontekstu zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz vrtca v šolo je med drugim tudi nedavna raziskava, ki smo jo izvedli v okviru projekta TIM, dala pomemben uvid v to, kako in v kolikšni meri poteka sodelovanje vrtca oz. šole z družinami ter sodelovanje med samim vrtcem in šolo. V predstavitvi bomo izpostavili ključne podatke, ki smo jih pridobili z omenjeno raziskavo. Med drugim so rezultati pokazali, da se je zgolj 15 % vzgojiteljev (v šol. letu 2018/19) srečalo z učitelji z namenom poenotenja pedagoških pristopov v vrtcu in šoli in da je v istem šolskem letu imelo možnost opazovanja prakse v vrtcu 24% vprašanih učiteljev. Lani (v šol. letu 2019/2020) je 14% vprašanih vzgojiteljev navedlo, da so sodelovali z učitelji prvošolcev, ki jo bili lani v njihovem oddelku, da bi jim posredovali informacije o otrokovem razvoju. Najbolj pogosto pa vrtci in šole skupaj organizirajo srečanja za bodoče prvošolce (69 % vprašanih), nekaj nižji je odstotek (62 %) vzgojiteljev, ki je odgovarjalo, da so v tekočem šolskem organizirali individualno ali skupinsko srečanje s starši bodočih prvošolcev z namenom nudenja podpore njih in otrokom pri prehodu v novo učno okolje. Še malo nižji pa odstotek učiteljev (40 %), ki so organizirali srečanje s starši bodočih prvošolcev z namenom nudenja podpore njim kot tudi njihovim otrokom pri prehodu v novo učno okolje.

⁹ OECD. (2017). OECD Review of Policies and Practices for Transitions from ECEC to Primary Education. Country Background Report: Slovenia. Pridobljeno s: <http://www.oecd.org/education/school/SS5-country-background-report-slovenia.pdf>.

Poleg pedagoške in profesionalne je za zagotavljanje mehkega prehoda otrok iz vrtca v šolo pomembna tudi razvojna kontinuiteta, kamor umeščamo tovrstno sodelovanje, ki pa je prav tako pomembno v luči aktualnih prehodov otrok na ravni dom-vrtec. V prvem in v drugem valu epidemije, ko so vrtci zaprli svoja vrata, z izjemo dežurnih oddelkov, ki so v 2. valu namenjeni otrokom, katerih starši ne morejo zagotoviti varstva v domačem okolju, so se na ravni ohranjanja stika z otroki ter njihovimi družinami uveljavile različne prakse. Le-te se razlikujejo od vrtca do vrtca kot tudi znotraj posameznega vrtca, saj je odločitev o tem, ali, koliko in kako bodo vrtci ohranjali stik z otroki in njihovimi družinami, prepuščena njim samim. V luči razmišljanja o tem, ali in na kakšen način je smiselno ohranjati sodelovanje med vrtcem in družino tudi v času zaprtja vrtcev, se nam je zdelo pomembno pridobiti tudi mnenja staršev na trenutno situacijo in skozi njihovo prizmo pridobiti vpogled v to, kako v času zaprtih vrtcev poteka sodelovanje vrtca z družinami, kakšne prakse smatrajo kot koristne, kaj pogrešajo itd. V raziskavi so sodelovali 1204 starši iz različnih regij Slovenije, ki so odgovarjali na anonimen spletni vprašalnik.

Na podlagi pregleda odgovorov staršev lahko na splošno identificiramo dva pola mnenj, ki sicer nista enakomerno zastopana. Prvi pol predstavljajo starši, ki menijo, da ni potrebno ohranjati stika med vrtcem in družino v času zaprtja vrtcev, saj sami poskrbijo za kvalitetno preživljanje časa z otrokom oziroma za dodatne dejavnosti nimajo časa, drugi pol pa predstavljajo starši, ki ocenjujejo, da jim je tovrstni stik v podporo in menijo, da je ohranjanje stika oz. sodelovanja s strokovnimi delavci v času zaprtih vrtcev pomembno. Na osnovi preliminarne rezultate raziskave lahko izpostavimo, da je v obeh valih epidemije s strani vrtca v največji meri stopila z družinami v kontakt vzgojiteljica oziroma pomočnica vzgojiteljice. Na drugem mestu je vodstvo, v manjši meri je v stik stopila svetovalna služba. Stiki so bili s strani vseh treh ciljnih skupin v 2. valu epidemije pogostejši. Starši poročajo, da je bil stik največkrat vzpostavljen preko elektronske pošte. Temu po pogostosti sledi spletna stran, e-asistent ter videoklici. Največ staršev poroča, da je bil temeljni namen vzpostavljenega stika s strani vzgojitelja posredovanje predlogov za ustvarjalne in druge dejavnosti za preživljanje časa v domačem okolju. V manjši meri je bil stik vzpostavljen z namenom pogovora z otrokom in/ali s staršem. Redko pa je bil edini vzpostavljen stik zgolj z namenom posredovanja obvestila (o zaprtju vrtca ipd.). Večina staršev odgovarja, da jim je bil stiki z vzgojiteljico v podporo in da se jim zdi ohranjanje stika strokovnih delavcev z družino v času zaprtja vrtca zelo potrebno. Pri načrtovanju nadaljnjih korakov delovanja vrtcev v času epidemije bolezni covid-19 je pomembno izhajati tudi iz pridobljenih mnenj staršev. Raziskati bi veljalo tudi učinke ohranjanja stikov strokovnih delavcev z otroki in njihovimi družinami v času zaprtja vrtcev z vidika zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz domačega okolja v vrtčevsko okolje ob ponovnem odprtju vrtcev.

SMERNICE ZA OHRANJANJE KVALITETNE PEDAGOŠKE PRAKSE OB PREVENTIVNIH UKREPIH ZA ZAMEJITEV ŠIRJENJA KORONAVIRUSA V VRTCIH

V prvem valu epidemije (marec-maj 2020) so bili vrtci popolnoma zaprti. V drugem valu epidemije (od oktobra 2020 naprej) pa so vrtci ponovno zaprli svoja vrata za večino otrok, odprti so zgolj dežurni oddelki za tiste otroke, katerih starši ne morejo zagotoviti varstva v domačem okolju. Delo v vrtcih in posledično tudi dinamika sodelovanja med vrtcem in družino sta se tako zaradi epidemije zelo spremenila.

Iz podatkov, pridobljenih s strani vprašalnika za starše, ki smo ga aplicirali novembra 2020, z namenom uvida v mnenja staršev o pomenu ohranjanja stika med družinami in vrtcem, kljub zaprtju vrtca, lahko povzamemo, da je bil dvema tretjinama staršem stik z vzgojiteljico v času zaprtja vrtca v podporo. Zelo malo staršev odgovarja, da so jim bile posredovane dejavnosti s strani vrtcev dodatna obremenitev. Starši tudi odgovarjajo, da so bile dejavnosti prilagojene družinskemu okolju in da so dejavnosti v lahko izvedli. Večina staršev tudi meni, da je ohranjanje stika med družinami in vrtcem potrebno.

Tako smo na podlagi prispevkov na strokovnem posvetu Korona in vrtec, sodelovanja s strokovnimi delavci vrtcev v sklopu Mreže za spreminjanje kakovosti Korak za korakom in na podlagi preliminarne rezultate, pridobljenih z vprašalnikom za starše o njihovem mnenju glede sodelovanja z vrtcem tudi v času zaprtja vrtcev, pripravili smernice za ohranjanje kvalitete pedagoške prakse ob preventivnih ukrepih za zamejitev širjenja koronavirusa v vrtcih.

Smernice smo razdelili po področjih, ki smo jih prepoznali kot temeljna področja za zagotavljanje kvalitetne pedagoške prakse in o katerih je potrebno razmišljati v teh kriznih razmerah.

Sodelovanje z družinami in lokalno skupnostjo

- Kljub zaprtju vrtcev je pomembno, da strokovni delavci iz vrtca ohranjajo stik z družinami in otroki.
- Poiskati je treba nove načine sodelovanja s starši, npr. bolj aktivno uporabo spletnih strani, e-asistenta, vzpostavitev nove e-pošte s tem namenom ...
- Nekatere dejavnosti, ki so se izvajale zaradi zaprtja vrtcev, bi se lahko ohranile tudi v času, ko vrtci delujejo normalno. Tako se lahko npr. ohrani komunikacija preko e-pošte, saj vzgojiteljice navajajo, da jim je bilo to v pomoč pri spoznavanju širšega konteksta družine, npr. otrokovih interesov. Prav tako naj bi otroci ob fotografijah iz vrtca intenzivneje pripovedovali o dopoldanskim doživetjem v vrtcu. Poročajo tudi, da so na takšen način pridobile pozornost tudi katerega starša, ki se drugače ne udeležuje dejavnosti v vrtcu.

Strokovne delavke predlagajo, da bi bilo tovrstno sodelovanje smiselno tudi v primeru dolgotrajnih (bolniških) odsotnosti otrok.

- Pogostost vzpostavljanja stika z družino mora biti zmerna in ne prepogosta. Najpogostejši način sodelovanja je bil sodelovanje 1 x tedensko. Sodelovanje ne sme postati dodatna obremenitev za starše. Zato je ključnega pomena, da staršem jasno sporočimo, da je naš namen le to, da otroci vedo, da mislimo na njih in da se s pripravljenimi materiali in sredstvi spomnimo na dogajanje v vrtcu.
- Sodelovanje in predlagane dejavnosti morajo biti prilagojene družinskemu okolju. Tako je treba biti pri pripravi dejavnosti pozoren na to, da se izbira materiale in didaktična sredstva, ki jih družine lahko enostavno pridobijo oziroma jih imajo najverjetneje na razpolago doma oziroma v okolici (naravni materiali, otroške igrače, barvice ipd.). Prav tako je smiselno ponuditi materiale, ki jih ni treba natisniti, saj nimajo vse družine doma tiskalnika oziroma da se pripravi aktivnosti, ki ne zahtevajo posebnih pripomočkov in dodatnih priprav.
- Družinam ponudimo več različnih dejavnosti, tako da si lahko vsaka družina izbere, katero dejavnost bo izvedla in kdaj.
- Kot primer dobre prakse izpostavljamo tudi dejavnosti, ki so namenjene vsem otrok v lokalni skupnosti, npr. primer zabavne učne poti čez bližnji hrib z različnimi nalogami ob poti (Škratja dogodivščina).
- Smiselno je razmisliti o dejavnostih, ki se lahko izvedejo na prostem, da se preko nje spodbuja tudi gibanje. Prav tako je smiselno, da niso vse dejavnosti vezane na IKT, saj so tako dostopne vsem in sodelujočim omogočajo odmor od dela z računalnikom in drugimi napravami. Dejavnosti naj bodo kratke in prilagojene starosti otrok.

Vzpostavljanje interakcij z otroki

- Ob vzpostavljanju interakcij z otroki je pomembno, da so interakcije takšne, da otroci vidijo in/ali slišijo svojo vzgojiteljico/vzgojitelja (pomočnika vzgojitelja/pomočnico vzgojiteljice). Tako se ohrani stik z osebo, ki jo ob običajnih razmerah srečujejo vsak dan. S tem se otroku omogoči stalnost odnosov.
- Tudi otroci so izpostavljeni različnim informacijam o stanju v državi in o koronavirusu, zato so lahko nekateri prestrašeni in/ali se o virusu želijo pogovarjati. To storimo na njim razumljiv način, seznanimo jih s pomembnimi informacijami o koronavirusu, s preventivnimi ukrepi in njihovo pomembnostjo. Otrokom je treba predstaviti preverjene

informacije, prisluhniti njihovim vprašanjem. Pri tem je velikega pomena spremljanje otrokovega odziva na podano informacijo.

- Kot možnosti ohranjanja interakcije z otroki v času zaprtja vrtcev so se v prvem valu epidemije izkazale spletne platforme (npr. Zoom), virtualno branje pravljič, srečanja otrok iz skupine na Zoom-u, klic po telefonu, opravljanje bralne značke preko Zoom-a ali telefona, voščilo otroku ob rojstnem dnevu ...

Strategije poučevanja

- Otrokom je potrebno na njim prilagojen način predstaviti situacijo, v kateri živimo vsi. Med predloge za dejavnosti z otroki, s katerimi lahko predstavimo koronavirus na aktiven način, so strokovni delavci v vrtcu navedli pripravo zgodbe o koronavirusu (npr. Kam je izginila Kora, Vrtec Dobra teta); virus so upodobili s cofki in jih nato skupaj skušali odstraniti; naredili so poskus z moko, s katerim se otrokom pokaže, kako se moka/virus raznese po igralnici; pripravili so zabavne dejavnosti, preko katerih so skupaj čistili igrače, brisali stole; vzpostavili so kotička bolnica in spoznavanje poklica zdravnika ter epidemiologa ...
- Priporočene dejavnosti, ki so se izkazale kot pozitivne med zaprtjem vrtcev v prvem valu epidemije, so virtualna pravljična urica, gibalna urica in video oziroma foto utrinki dni v karanteni. Strokovni delavci iz vrtcev tudi poročajo, da so otroci ob vrnitvi v vrtec večkrat omenili, da so jih videli na računalniku, da so z njimi telovadili in poslušali pravljičico.
- Pri načrtovanju dejavnosti med zaprtjem vrtcev je smiselno načrtovati dejavnosti iz različnih kurikularnih področij, preko katerih se dosega kurikularne cilje.
- Pri načrtovanju dejavnosti je treba imeti v mislih način učenja otrok. Otroci se učijo na aktiven način, s preizkušanjem, konkretnimi dejavnostmi in z uporabo konkretnih materialov. Strokovne delavke naj načrtujejo takšne dejavnosti, s katerimi otroke aktivno vključijo.

Povezovanje strokovnih delavcev in profesionalni razvoj

- Pomembno je, da zaradi zaprtja vrtcev ne izostanejo dejavnosti profesionalnega razvoja strokovnih delavcev, saj je profesionalni razvoj pravica in dolžnost strokovnih delavcev.
- Sodelovanje, mreženje in povezovanje med strokovnimi delavci, še posebej v negotovih in nenavadnih časih, spodbudi razvoj novih idej, delitev primerov dobre prakse, izmenjavo izkušenj, medsebojno podporo, ki je v teh negotovih časih še kako pomembna, in omogoči nov zagon za delo.

- Kot možnost povezovanja strokovnih delavcev bi izpostavili učečo se skupnost na daljavo preko različnih spletnih platform oziroma drugačno obliko mreženja na daljavo - tudi izven svojega vrtca, npr. online medregijska srečanja, ki jih ponujamo članom Mreže za spreminjanje kakovosti Korak za korakom.
- Povezovanje strokovnih delavcev je lahko v veliko pomoč tudi na področju IKT, kjer lahko tisti, ki so bolj vešči uporabi IKT, pomagajo tistim, ki jim tega znanja primanjkuje oziroma drug drugemu nudijo oporo.

Usposabljanja za uporabo IKT

- Priporočamo, da se strokovni delavci v vrtcu udeležijo usposabljanj za uporabo IKT, za katere se je izkazalo, da jih potrebujejo. Izpostavijo predvsem potrebo po uporabi spletnih platform za komunikacijo in znanje za oblikovanje avdio in video materialov (npr. uporaba brezplačnega programa Movie Maker).
- Strokovni delavci naj si med sabo podelijo uspešne prakse uporabe IKT, tako lahko tisti, ki so bolj vešči, pripravijo usposabljanje za vse ostale.
- Usposabljanja za uporabo IKT naj bodo ciljno naravnana v specifične potrebe strokovnih delavcev v vrtcu, npr. uporaba programov za naročanje igrac, program za pripravo videoposnetka, uporaba kamere in mikrofona.
- Pomembno je, da je oseba, ki izvaja usposabljanja za uporabo IKT, udeležencem na voljo za dodatna vprašanja in podporo tudi po izobraževanju.
- Usposabljanja za uporabo IKT morajo biti praktično naravnana, tako da udeleženci npr. prinesejo svoj računalnik in med usposabljanjem na svojem računalniku preizkusijo različne možnosti.
- Smiselno je, da se udeležijo usposabljanja za uporabo IKT, do katerih imajo dostop, bi si jih želeli uporabljati in jih delno že poznajo. Tako samo utrdijo in nadgradijo svoje obstoječe znanje.
- Strokovni delavci v vrtcu svetujejo različnim institucijam, da nadaljujejo z izvajanjem nekaterih izobraževanj na daljavo tudi po koncu izrednih razmer. Strokovni delavcem bi tako nudili kombinirano izobraževanje v živo in na daljavo, tako bi strokovni delavci hkrati pridobivali izkušnje s tematiko in uporabo tehnologije.

Delo z otroki s posebnimi potrebami

- Za delo z otroki s posebnimi potrebami bi strokovni delavci potrebovali še dodatno podporo ustreznih institucij (Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, še posebej direktorata za predšolsko vzgojo in področja otrok s posebnimi potrebami, ki so vključeni v predšolskih oddelkih s prilagojenim programom). Strokovni delavci, ki se aktivneje ukvarjajo z otroki s posebnimi potrebami, opozarjajo, da je treba v navodila in priporočila za izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa zajeti tudi otroke s posebnimi potrebami. Priporočila se morajo dotikati tudi njihovih specifik, saj so tudi ti otroci del vrtcev po Sloveniji. Treba bi bilo pripraviti natančna navodila s konkretnimi napotki za delo z otroki s posebnimi potrebami. Prav tako bi bilo potrebno te otroke najprej vključiti nazaj v vrtec, v vzgojno-izobraževalni proces.
- Z vidika dela z otroki in družinami s posebnimi potrebami v času koronavirusa je treba upoštevati predvsem potrebe, ki jih imajo posamezni otroci in družine z vidika motenj, ovir in primanjkljajev. Treba je ohranjati in delati na sodelovanju ter stiku s starši otrok. Tako tudi vzdrževati in graditi njihovo zaupanje v strokovne delavce ter institucijo. Dobrodošlo bi bilo bolj sistemsko povezovanje med vrtcem in zunanjimi ustanovami, še posebej v času, ko se razmere zaostrejo do te mere, da terapije odpadajo.
- Strokovni delavci, ki se aktivneje ukvarjajo z otroki s posebnimi potrebami, predlagajo, da je smiselno nadaljevati z dodatno strokovno pomočjo (DSP) na daljavo, tudi v času zaprtja vrtcev.
- Osnovni pogoj za uspešno izvedbo DSP na daljavo je začetni vzajemni dogovor s starši o načinu sodelovanja.
- Pomembno je, da se pred začetkom izvajanja DSP izdela načrt dela (npr. kot dodatek k individualiziranemu načrtu). Ta naj zajema potrebe otroka in s tem povezane cilje dela na daljavo, pričakovanja in možnosti staršev ter skupne dogovore izvajanja. Razišče naj se, kaj starši pričakujejo od izvajanja, kaj si želijo, koliko so vešči uporabe računalnika in aplikacij ter kdaj imajo možnost sodelovanja.
- Pri načrtovanju izvajanja DSP na daljavo v prihodnje bi bilo smiselno izvesti poglobljen uvodni pogovor s starši, v katerem bi si izvajalke ali svetovalna služba vrtca pridobili odgovore na zgoraj navedena vprašanja ter na podlagi tega oblikovali skupen načrt individualnega dela na daljavo.
- Prav tako je pomembno, da vrtec najde pot do tistih otrok in staršev, ki zaradi različnih razlogov ne morejo aktivno sodelovati pri izvajanju DSP na daljavo, saj obstaja možnost, da ti starši še posebej potrebujejo pomoč in podporo.

- Zaradi izpostavljenih pozitivnih vidikov sodelovanja s starši na daljavo bi bilo smiselno razmišljati tudi v smeri, da se v času odprtja vrtcev z namenom podpore staršem in sodelovanja z njimi kakšna ura izvede na daljavo. Izvajanje DPS na daljavo je lahko priložnost, da prispevamo k dodatnemu opolnomočenju staršev. Le-ti so bili bolj vpeti v izvajanje dejavnosti, sodelovanje je bolj kontinuirano, na ta način pa starši lahko dejavnosti izvajajo sami po končani uri.
- Izvajalke DSP so kot pozitiven vidik navedle tudi dejstvo, da je nastalo veliko novega in interaktivnega materiala ter gradiva, ki se lahko uporabi tudi v prihodnje. Izpostavile so še, da so pridobile nova znanja na področju uporabe spletnih orodij in aplikacij, kar bi se lahko delilo tudi med druge strokovne delavce.

V kriznih časih je še kako pomembno oblikovati celostni podporni sistem za družine. Vrtec, kot del celostnega podpornega sistema, naj se povezuje z drugimi institucijami v skupnosti, še posebej s tistimi, s katerimi se starši predšolskih otrok najintenzivneje povezujejo (področji zdravstva in socialnega varstva)¹⁰. Podlaga za oblikovanje celostnega podpornega sistema tako na ravni vrtca kot širše pa je zagotovo aktivna vloga vodstva.

Vloga vodstva

- Omogočiti prilagoditev strategij poučevanja glede na izredno situacijo.
- Spodbujati interakcijo z otroki na daljavo in sodelovanje s starši in družinami tudi v času zaprtja vrtcev.
- Zagotoviti pogoje, ki bodo omogočali sodelovanje med strokovnimi delavci in spodbujati izmenjavo idej in praks na ravni zavoda in širše tudi z drugimi zavodi.
- V času izrednih razmer je treba omogočiti in spodbujati mreženje s predstavniki drugih zavodov z namenom širjenja idej in nudenja podpore drug drugemu.
- Pri ključnih odločevalcih biti zagovornik kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa v vrtcih tudi v času izrednih razmer. Zagovarjati, da so vrtci vzgojno-izobraževalne institucije in ne zgolj varstvene ustanove.
- Oblikovati spodbudno učno okolje na nivoju vrtca, ki bo strokovne delavce spodbujalo k skupnemu raziskovanju lastnih praks ter k pridobivanju vpogleda v prakso drug drugega v tej spremenjeni situaciji.

¹⁰ Več o pomenu oblikovanja podpornega sistema lahko preberete na naši spletni strani:

<https://www.korakzakorakom.si/odzivni-in-dobro-usklajeni-sistemi-za-podporo-druzinam-z-otroki-do-7-leta-starosti-nujna-potreba-v-kriznih-casih>

- Zagotoviti ustrezno IKT opremo za strokovne delavce, ki jim omogoča vzpostavljanje interakcij z otroki in njihovimi družinami na daljavo.
- Omogočiti udeležbo na ustreznih usposabljanjih za uporabo IKT oziroma zagotoviti pogoje za izmenjavo znanj za uporabo IKT med strokovnimi delavci.

Vloga odgovornih institucij

- Glede na poročanja strokovnih delavcev v vrtcih priporočamo pripravo poenotениh smernic za delovanja vrtcev na nivoju države (torej o načinu sodelovanja, obveznostih strokovnih delavcev, o procesu uvajanja), saj se je glede na poročanje iz prakse v času zaprtja vrtcev vsak zavod bolj ali manj samostojno odločal o načinih sodelovanja z otroki in družinami.
- Predlagamo tudi poenotene smernice/priporočila delovanja vrtca na področju sodelovanja s starši, v katere se zajame celoten krog staršev - od tistih, ki potrebujejo le malo podpore, do tistih, ki potrebujejo stalno in kontinuirano pomoč s strani vrtca. Vrtec ima lahko na tem področju veliko preventivno in podporno vlogo, saj je določene oblike sodelovanja mogoče izvajati tudi na daljavo. Vseeno pa je pri tem treba biti pazljiv, saj s tem posegamo tudi v avtonomijo družine.
- V oblikovanje priporočil naj se vključi strokovne in vodstvene delavce vrtcev.
- Predlagamo poenoten postopek uvajanja v vrtec v skladu s preventivnimi ukrepi, saj se je o tem vsak zavod bolj ali manj samostojno odločal o izvedbi uvajanja novih otrok v vrtec.
- Ukrepi morajo biti zapisani konkretno, jasno, točno in usklajeno. Biti morajo prilagojeni dejanski pedagoški praksi v vrtcih.
- Da bi olajšali delo vzgojiteljem, bi v prihodnosti lahko razmislili tudi o vzgojiteljskem portalu po principu »vse na enem mestu«, kjer bi lahko našli ključne napotke za delo ob epidemiološki krizi in delili tudi svoja gradiva.
- Potrebujemo več strokovnih posvetov in izobraževanj, na katerih bomo lahko izmenjevali ideje, dobre prakse, nasvete in tudi polemike ter iskali skupne rešitve za nadaljnje delo z otroki s posebnimi potrebami v vrtcih v času širjenja bolezni covid-19, zato je potrebno organizacijski in finančno podpreti tovrstne aktivnosti posameznih zavodov in organizacij.

Definiranje obveznosti med čakanjem na delo

- V prvem valu epidemije so vodstva vrtcev zelo različno usmerjala strokovne delavce, ki so imeli status čakanja na delo. Nekateri so imeli prepoved opravljanja kakršnegakoli dela, nekateri pa so spodbujali, da ohranjajo stik s svojimi otroki iz oddelka. Pri nekaterih ni bilo

jasnih usmeritev, tako da so bili strokovni delavci prepuščeni lastni (ne)iniciativnosti. Predlagamo, da se na ravni države sprejme usmeritve za obveznosti med čakanjem na delo.

- Kakovost pedagoške prakse v vrtcih v veliki meri odvisna od usposobljenosti strokovnih delavcev. Profesionalni razvoj je pravica in dolžnost strokovnih delavcev. V času, ko so vrtci zaprti je smiselno izkoristiti ta čas in nuditi ter omogočati priložnosti za profesionalni razvoj, ne glede na status strokovnih delavcev (na čakanju ipd.) Delo tistih, ki so svoje pedagoško delo opravljali ne glede na zaprtje vrtcev, pa bi lahko tudi ovrednotili. Tako bi bili tisti, ki so v tem času naredili nekaj več, tudi ustrezno nagrajeni (npr. potrdilo, točke za napredovanje ...).

NAMESTO ZAKLJUČKA

“Pri vašem delu vam želim še veliko uspehov in ISKRENA HVALA, ker ste bili PRVI v državi, ki ste se zavzeli za vrtce, javno spregovorili o tem, da smo ostali brez podpore in hvala, ker se skupaj z nami borite, da se ohrani težko pridobljena dobra praksa, ki je nikakor ne smemo zapraviti. Želim vam veliko MOČI, da zdržite v turbulentnih časih. Podpiramo vas z vsem srcem. Še enkrat vam iskreno ČESTITAM za izjemno uspešen in kvalitetno izpeljan posvet.”

Janja Bogataj, predsednica Skupnosti vrtcev Slovenije